

Naša anketa

Nedávno poslanci opozičného Smeru-SD Robert Fico, Ľuboš Blaha a Ladislav Kamenický navrhli, aby sa 30. september označoval ako Deň mníchovskej zrady.

Podporujete túto novelu zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch?

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála Ludvíka Svobodu, Čierny Potok:

– Samozrejme, súhlasím aby bol takto označeným pamätným dňom.

Štefan Horváth, člen Predsedníctva ObIV SZPB, Banská Bystrica:

– Všetko, čo pomáha nezabudnúť na to, čo spôsobil nemecký fašizmus a nacizmus, treba podporovať. Teda aj tento návrh novely bez ohľadu na to, kto ho navrhuje, celkom určite prispeje k tomu, aby sme nikdy nezabudli odkiaľ prišla zrada a odkiaľ napokon prišla tak vytúžená sloboda.

Vojtech Zachar, predseda ZO SZPB 1, Trebišov:

– Podporujem to ako pamätný deň.

Mária Kolesárová, tajomníčka ObIV SZPB, Trebišov:

– Podporujem to!

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava:

– Pripadá mi to, ako chytať býka za chvost.

Tento deň mníchovskej potupnej zrady mal byť už dávno pamätným dňom. Je to čierny deň Čechov a Slovákov.

Že im to nenapadlo, keď vládli a chceli ísť do jadra EÚ, do područia Nemecka a Francúzska...? Myslím si, že pri dnešnej parlamentnej matematike nebude politická vôľa toto schváliť.

Oni potrebujú hádzať špinu na minulý režim, ktorý nám pripravil raj na zemi, ktorí oni bez-
trestne rozkradli.

Ján Kašica, tajomník ObIV SZPB, Zvolen:

– Proti tomuto návrhu nemám nič, naopak som rád, že tento významný medzník v dejinách Európy, ktorý bol spúšťačom 2. sv. vojny, si zaslúži byť pamätným dňom.

Zdenko Marton, predseda ZO SZPB, Senec:

– Podporujem!

Martin Krno, predseda ObIV SZPB, Bratislava:

– Nepodporujem návrh tejto novely. Historické výročia s negatívnymi dôsledkami si, pochopiteľne, máme pripomínať, ale nie formou štátnych sviatkov, dňami pracovného voľna či pamätnými dňami. Navyše, pre Slovensko bola tragickejšia

(Pokračovanie na str. 3)

Deň vojnových veteránov a 102. výročie skončenia 1. sv. vojny

Predstavitelia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a ObIV SZPB Bratislava pri tejto príležitosti položili 11. novembra vence k centrálnemu križu na vojenskom cintoríne v bratislavskej Petržalke v časti Kopčany a k Pamätníku príslušníkov západného odboja na Šafárikovom námestí v Bratislave.

Predseda SZPB Pavol Sečár v tejto súvislosti pre Bojovník zdôraznil, že „pripomínaním si obetí vojen a ich hrdinstiev dávame, okrem iného, návod mladej generácii, na čo má byť hrdá a na čo nesmie zabudnúť. Dôležité pri tom je nedopustiť, aby sa hrôzy zopakovali. Samozrejme, mier je hodnota, ktorú musíme neustále chrániť.“

Na kladení sa ďalej zúčastnili tajomník ÚR SZPB Vi-
liam Longauer a predseda ObIV SZPB Bratislava Martin
Krno s oblastnou tajomníčkou Katarínou Frišovou. – vič –

Reakcia člena ÚR SZPB

„Vyzývam predsedu a predsedníctvo...“

Na pohľad ma zaujal titulok v našom dvojtýždenníku antifašistov z 21. 10. 2020 „Návrh zákona NR SR č. 125/1996 Z. z. nie je proti 2. odboju“.

V kontexte s obsahom sa priznám, že titulok mi skoro vyrazil dych a chvíľu som neveril vlastným očiam. Možno práve takto formulovaný titulok upriami čitateľovu pozornosť na jeho obsah, ako sa to stalo mne.

Je v poriadku, že Predsedníctvo ÚR SZPB sa na zasadaniach zaoberá aj návrhmi právnych predpisov, ktoré súvisia s problematikou protifašistického odboja, postavením a pôsob-

nosťou nášho zväzu. Významnejšou a naliehavou sa však javí naša priama účasť na legislatívnom procese v tejto oblasti, ktorá je v súčasnosti pod narastajúcim rafinovaným politickým tlakom meniť historickú pamäť, respektíve ju modifikovať.

Názorný je v tomto smere práve návrh novelizácie zákona o nemorálnosti a protiprávnosti komunistickeho systému, ktorého protagonista-

mi sú aj zarytí propagátori súčasného neofašizmu a neofúďactva na Slovensku. Novela má byť prerokovaná v týchto dňoch a má byť účinná od 16. novembra 2020. Zaradenie tak závažnej problematiky do bodu „rôzne“ nie je až tak podstatné ako záverečné resumé predsedníctva. Dedukcia, že návrh novelizácie citovaného zákona nie je proti SZPB, je neuvážena. Takéto konštatovanie by som skôr očakával od tých, ktorí sipia žľou pri

(Pokračovanie na str. 3)

Zrada ostane vždy len zradou

Z vystúpenia predsedu SMER-SD Roberta Fica v NR SR.

„1938, to nebol žiadny podvod zo strany Hitlera. Britskí diplomati, vrátane Chamberlaina, pravidelne nahovárali československú vládu, aby pristúpila na podmienky Mníchovskej dohody. Viete v čom tá dohoda spočívala...“

Môžeme dnes hodnotiť úlohu prezidenta Beneša, ale pre neho to bolo veľmi ťažké. On sa mohol rozhodnúť ísť do súboja, boli rôzne odhady, koľko by československá armáda vydržala, ale veľmi jasne vedel a dostal to Beneš na papieri aj ústne, že keď začnú Čechoslováci bojovať, nikto im nepríde pomôcť. Nikto! A že môžu zdochnúť koľko ich tam bude.

Spôsobili to obrovské množstvo tragédií medzi vo-

jakmi. Boli aj samovraždy dôstojníkov československej armády kvôli tomu, aká to bola zrada. Nikto tomu nerozumel. Podpísané veľké zmluvy s Francúzskom, Veľkou Britániou, pamätáte si toho Chamberlaina, ako mával s tým papierom na letisku keď priletel do Veľkej Británie a kričal: „Priniesol som mier!“

Ale za akú cenu? Veľká zrada! Tak ako môžeme oprávnené plakať nad augustom 1968, a ja sa k tomu hlásim..., bol by som veľmi rád, keby sme spoločne plakali aj nad Mníchovom!

Nič iné nechceme, nič iné do toho nedávame. My len chceme, aby historický fakt – zrada – ponaučenie – bolo v našom kalendári pamätných dní. Ponaučme sa, že keď pôjde o záujmy veľkých, nikdy nám nepomôžu. Už to konečne pochopme!“

Perlička

O tehotnom Rusovi

Dňa 21. októbra sa v ruskej tlači objavila správa, že v úfimskej nemocnici č. 21 pacienti zistili tehotnosť a poslali ho ku gynekológovi. Na sociálnej sieti „VKontakte“ sa o tom sám zveril.

Chybný záznam vraj našiel v chorobopise. „Som tehotný, potreb-
ná je konzultácia u gynekológa. Ako to nazvať? Nepozornosť? Laj-
dácťvo?“ – napísal „tehotný“ a požiadal ministerstvo zdravotníctva
Baškirska, aby si záznam všimol.

Odtiaľ prišla správa, že vykonali veľké služobné prešetrenie a prí-
pad nazvali technickou chybou. Okrem toho poukázali na fakt
(chlapík vystavil kópiu dokumentu v internete), že na ňom nie je
podpis kompetentného lekára.

–r–

Apartheid 21. storočia

Rada Európy sa nesmie pozerat' cez prsty na diskrimináciu miliónov Rusov a rusky hovoriacich ľudí na Ukrajine a v Pobaltsku – je to apartheid 21. storočia, vyhlásil minister zahraničia RF Sergej Lavrov počas 130. ministerského online zasadnutia Výboru ministrov RE.

„Na Ukrajine a v štátoch Pobaltska sú mnohí diskriminovaní len za to, že sú Rusi alebo hovoria po rusky,“ konštatoval ruský

minister. „Stovky tisíc sú neobčania, zbavení základných práv. Rada Európy sa nesmie pozerat' cez prsty na tento apartheid

21. storočia – spôsobuje to nenapraviteľnú škodu jej reputácii,“ podtrhol Lavrov. – r –

O nadmernom potenciáli atómových síl Ruska

Potenciál atómových síl Ruska je „zaručene nadmerný,“ tvrdí generálny konštruktér Moskovského inštitútu tepelnej techniky a tvorca strategických atómových komplexov Topol', Jars a Bulava akademik RAV Jurij Solomonov.

„Strategické atómové sily musia plniť úlohu zabezpečenia národnej bezpečnosti štátu. Dnes je tento potenciál zaručene nadmerný,“ vyhlásil konštruktér pre časopis Národná obrana.

Solomonov sa vyjadril aj tomu, čo sa stane, ak nebude predĺžená zmluva START-3? Vraj to neznamená, že sa priblíži 3. sv. vojna. „...nepochybne však existencia takýchto zmlúv uvoľňuje situáciu z pohľadu vzniku potenciálnych konfliktov. Vo vzájomných stykoch sa nimi (zmluvami) rodí princíp dôvery medzi štátmi,“ vyhlásil. Poukázal však na to, že takí členovia atómového klubu ako Francúzsko, Anglicko a Čína vôbec stoja mimo akýchkoľvek zmlúv. – r –

Neschopnosť čeliť migrácii?

Exminister zahraničia Karel Schwarzenberg poskytol rozhovor rakúskemu listu Tiroler Tageszeitung. Kritizoval v ňom migračnú nesolidaritu krajín Višegrádu a Rakúska, keď doslova uviedol, že politika EÚ, ktorá problém hádže na krk Grécku a Taliansku, pričom ostatní sa od toho dištancujú, je nespravodlivá a neludská.

Možno, že Schwarzenberg nechce poodhaľuje nefunkčnosť migračnej politiky EÚ. Je úplnou realitou, že EÚ nedokáže

účinne ochraňovať svoje vonkajšie hranice. A namiesto toho vyžaduje solidaritu pri prijímaní a prerozdeľovaní migrantov.

Krajiny Višegrádu deklarovali pripravenosť k ochrane vonkajších hraníc. Posielajú na to financie i potrebné, napr. policajné sily. Kedy však konečne Stredomorie prestane byť eldorádom pašeráckych gangov a lodí mimovládnych organizácií, ktoré im fakticky idú po ruke?

Ceskenovinky1.eu, 5. 11. 2020 (výňatok)

Najbližšie geopolitické otrasy sveta

Bývalá hlava izraelskej služby Nativ Jakov Kedmi poukázal na riziká prudkých zmien v rozložení síl na geopolitickej mape sveta.

Kedmi upriamil pozornosť na slová ruského prezidenta počas diskusie v klube Valdaj, že koronavírus je natoľko vážna hrozba, že rodí pocity akoby svet stál na prahu „epochy tektonických posunov, pričom vo všetkých sférach života“.

Kedmi s takýmto názorom súhlasí. Pričom poukazuje na to, že podľa výsledkov nadchádzajúcich zmien bude jasné, ktoré štáty zstanú na politic-

kej mape a ktoré sa rozpadnú, resp. úplne zmiznú.

„Tak, ako pred sto rokmi, budúcnosť budú mať len tie štáty, ktoré majú stabilnú a efektívnu moc, ktorá im dokáže zabezpečiť stabilitu štátu, riešenie problémov a čo najefektívnejšie využitie potenciálu týchto štátov,“ vyhlásil.

Izraelský expert pomenoval aj geopolitické otrasy, ktoré zažije svet v blízkej budúcnosti. Poukázal na to, že slabé a nejednotné štáty, na čele ktorých je neefektívna moc, čaká to, čo sa udialo s impériami pred sto rokmi. – r –

Už ju vidíme – prvú „vojnu zajtrašieho dňa“

Je to boj o Náhorný Karabach medzi Azerbajdžanom a Arménskom. Azerbajdžanská armáda sa v ňom predstavila tak, ako doposiaľ žiadna iná armáda na svete. Preto spôsob jej boja už analyzujú moderné armády sveta. Nedávno na to poukázal šéfredaktor ruského časopisu „Národná obrana“ Igor Korotčenko.

Čo nové ukázala táto vojna 21. storočia?

– Dejiny ju zaznamenajú ako „vojnu dronov“, pričom nasadili ich obe strany. Lenže Azerbajdžan výrazne, v rádo vo väčšom počte. Táto vojna ukázala, že staré taktické prvky vedenia ozbrojeného obranného i útočného boja sú už neaktuálne.

Počesnosť nasadenia útočných bezpilotníkov a jednorazových bezpilotníkov typu kamikadze (nájde cieľ, zničí ho sebazničením) bola v bitke o Náhorný Karabach taká, akú dejiny vojenstva nezažili. Všetky armády musia túto vojnu pozorne preštudovať a na základe poučenia z nej skorigovať doterajšie prístupy vedenia ozbrojeného boja.

Čím je typická „vojna dronov“?

– Nie je to klasická vojna, keď

sa armády usilovali vybojovať isté strategické body, opevnené oblasti protivníka... Takúto obranu mala vystavanú aj arménska strana a budovala ju dve desiatky rokov. Opevnená bola na zemi i pod zemou. Kto by chcel ísť na ňu čelným útokom, mal by obrovské straty.

Azerbajdžan použil inú taktiku. S pomocou stovák bezpilotníkov (prieskumných i útočných) nachádzal ciele a postupne, metodicky ich likvidoval. Podotýkam, že bez kontaktu s arménskou armádou jej vyradňoval techniku (tanky, raketomety, delostrelecké systémy, delostrelecké pozície, sklady, miesta sústreďovania živej sily...).

Čiže dištancne, s odstupom...

– ...a v priamom prenose! Protivník bol sledovaný cez počíta-

čové obrazovky a cestou nich bol aj ničený. To je ten nový typ boja.

Kedysi nám to predvádzali Američania. Proti teroristom alebo proti tým, ktorých nazývali teroristami. Lenže v Karabachu sa v jednom čase na frontovej línii, po prvýkrát v dejinách vojenstva, nachádzali stovky bezpilotníkov. Naraz ciele nachádzali a naraz ich aj ničili. A až potom, keď samé všetko „preorali“, vykročili vpred aj azerbajdžanskí vojaci, nestretnúc takmer žiadny odpor. Toto sa vo vojenských dejinách ešte nikde neudialo a preto sme svedkami vojny 21. storočia.

Na takýto boj sa treba pripraviť, pretože odteraz budú na bojovom poli útočiť celé „stáda“ bezpilotníkov. Treba proti nim postaviť nový systém „intelektuálnej PVO“, nové systémy „intelektuálneho rádioelektronického boja“ a, samozrejme, aj vlastné útočné bezpilotníky na operácie nad územím protivníka. Vladimír Mikunda

Čo píšú iní

■ Odtajnené dokumenty o sovietskych kolaborantoch

Ukrajinskí rodáci, členovia hitlerovskej trestnej skupiny GFP-721 (Tajná poľná polícia) páchali na okupovaných územiach juhozápadného ZSSR výnimočné zločiny voči sovietskym občanom – stovky ich zversky umučili, vyplýva z odtajnených materiálov Federálnou bezpečnostnou službou RF, týkajúcich sa Rostovskej oblasti.

Trestný čin genocidy voči obyvateľom mesta Millerovo Rostovskej oblasti okupantmi v rokoch 1942–1943 bude riešený súdne, oznámil v pondelok 9. 11. 2020 Vyšetrovací výbor RF. Nedávno tam našli hromadný hrob asi 700 postrelaných civilistov.

Členovia GFP-721 páchali masové vraždy sovietskych občanov v Donbase, v Rostovskej oblasti, v Charkovskej a Černigovskej oblasti a v Moldavsku.

Sovietsky ilegálny agent v GFP-721 uviedol, že v tejto trestnej skupine zločiny páchalo takmer 20 ľudí, pričom najaktívnejší boli dvaja zradcovia – Leonid Lurga a Arkadij Sidorenko, obaja pochádzali z ukrajinského mesta Romny. Osobitne Sidorenko si vyslúžil charakteristiku „najväčšieho zvierat'a medzi zradcami“. Na svedomí má vyše 500 zabitých a umučených sovietskych občanov. Lurga ich mal okolo 400 a ďalší katani Šestopalov a Feoktisolov asi po 200. Ďalšími poprednými katanmi boli Ukrajinec Pleskun, sonderführer Will, koloniálny Nemeč Wol...

L. Lurga a A. Sidorenko vynasli aj špeciálny spôsob mučenia sovietskych odbojárov. Obyčajná bitka im nestačila. Na zvyšenie bolesti používali 20–25 cm dlhé a 4–5 mm hrubé kovové prúty, ktoré vpichovali do nohy pod jabĺčkom kolena, medzi stavce... No a na chrby im vyrezávali hviezdy.

Boli prípady, že niektorých ilegálov ani týmto nezlomili a nedosiahli ich priznanie, uvádzal nasadený sovietsky agent a dodal, že skupina GFP-721 stojí podľa počtov zabitých a umučených sovietskych občanov na jednom z čelných miest.

Táto skupina, ktorá patrila ku kontrarozviedke Wehrmachtu, páchala zločiny do konca vojny a to aj na území Československa. Podľa ria.ru, 10. 11. 2020

■ Japonská výstroj zo Sachalinského bojiska

Členovia vyhľadávacieho tímu „Aviavyhľadávanie“ (vol'ný preklad) počas zemných prác v rajóne 50. rovnobežky na ostrove Sachalin, kde v auguste 1945 vzbĺkla jedna z najostrejších bitiek s Japonskom, našli výstroj japonských vojakov.

Nájdene artefakty a osobné veci padlých budú odovzdané tujanšiemu múzeu „Pobeda“.

Vyhľadávacie práce tu budú pokračovať zrejme do konca novembra, kým nenapadne veľa snehu.

Na oboch stranách v auguste 1945 padlo okolo 2,5 tisíc vojakov. Podľa ria.ru, 2. 11. 2020

■ Pod Pskovom sa našli ostatky 188 ľudí

V dedine Moglino v Pskovskej oblasti sa skončili vykopávky masového hrobu na území bývalého koncentračného tábora. Našli sa tu ostatky 188 ľudí.

Jednoznačne išlo o civilov. Pri vykopávkach v dedine Gloty sa našli ostatky 73 detí.

Historici vyrátali, že v oblasti Moglina boli v rokoch 1941–1944 zlikvidované asi tri tisícky ľudí. Podľa ria.ru, 30. 10. 2020

■ Za čo pozastavili exlídrovi Corbynovi členstvo?

Britská opozičná Labouristická strana pozastavila vo štvrtok 29. 10. 2020 členstvo svojmu bývalému predsedovi Jeremymu Corbynovi. Stalo sa tak po jeho vyjadrení k správe verejného dozorného orgánu, podľa ktorej sa labouristi počas Corbynovho vedenia nedokázali vyrovnat' s antisemitizmom vo svojich radoch.

Britská Komisia pre rovnosť a ľudské práva (EHRC) vo svojej správe o antisemitizme v Labouristickej strane uviedla, že Corbynov úrad „politicky zasahoval“ do procesu podávania sťažností. Corbyn ale reagoval slovami, že rozsah antisemitizmu v jeho strane bol „dramaticky zveličovaný“.

Labouristi následne oznámili, že Corbynovi pozastavili členstvo za to, že „neodvolal“ svoje výroky. Pravda.sk, 29. 10. 2020

(Pokračovanie na str. 4)

„Vyzývam predsedu a predsedníctvo...“

(Dokončenie zo str. 1)

slovách protifašistický a protifudácky.

Vzhľadom na rozsiahlosť problematiky svoju pozornosť upriamujem len na tú časť novelizácie, ktorou sa dopĺňa zákon číslo 487/2013 Z.z. o protifašistickom odboji, postavení a pôsobnosti SZPB. Predkladatelia v novelizačnom čl. IV navrhujú doplniť zákon o dve ustanovenia (§6a, §6b). V §6a sú taxatívne vymenované zákazy umiestňovania symbolov, vyobrazení, pomníkov a pod. oslavujúcich a propagujúcich režim vojnovy Slovenskej republiky alebo iné režimy založené na fašistickej a nacistickej ideológii alebo ich predstaviteľov.

Potiaľ sa zdá, že by to mohlo byť v poriadku. **Rafinovanosť je však v tom, že §6a je nutné chápať v úzkom kontexte a v spojení s §6b, ktorý ustanovuje, že na pamätníky, pomníky a pamätne tabule podľa §6a umiestnené do 15. novembra 2020 sa vzťahujú doterajšie predpisy. V praxi by**

to znamenalo, že na vyčinenie neofašistov a neofudákov, ktorí ku dňu 15. novembra 2020 realizovali pamätníky, pomníky a pamätne tabule (napr. busta Ďurčanského na námestí SNP v Rajci, Jozef Tiso má sochu v Čajkoviaciach, pomenovaná je po ňom ulica vo Varíne a pod.) by sme museli „zabudnúť“.

Najmä v praxi by to vyvolávalo permanentnú polemiku a prehadzovanie „horúcich zemiakov“. Takto vytvorená „hrubá červená čiara“ za minulosťou by spôsobila aj rozpor s niektorými doterajšími ustanoveniami zákona o protifašistickom odboji a podporila by neofudáctvo a neofašizmus. S tým si autori hlavu nelámu, veď ich podporujú aj niektoré poslanecké frakcie europarlamentu.

Podstatné je dostať to do zákona a to za každú cenu. Momentálne je priaznivá situácia, veď v atmosfére strachu z COVID-19 si to možno v parlamente sotva niekto všimne. Naše predsedníctvo na posled-

nom zasadaní to celé možno takto v rýchlosti „prehnalo cez potok“, bez toho, aby sa jeho členovia zamysleli. Sotva si to inak možno vysvetliť.

Nemôžeme sa správať ako kupci na trhu „niečo za niečo“. Stanovisko Predsedníctva ÚR SZPB k predmetnej problematike je prinajmenšom nerozumné, neuvážené a scestné. Veď ide o závažný zásah do zákona, z ktorého je odvodená naša súčasná činnosť, jej obsah a zameranie.

Opäť sme sa ocitli v situácii podľa zásady „o nás bez nás“. A nám to podľa stanoviska predsedníctva nevaďí? Z návrhu je potrebné prinajmenšom vypustiť celé znenie §6b.

Vyzývam predsedu a predsedníctvo, aby nepodcenili navrhované zmeny a venovali im prioritnú pozornosť so zásadným postojom. Ešte je stále čas a nepremeškajme ho! S návrhom pertraktovaného zákona v predkladanom znení je potrebné vysloviť náš zásadný nesúhlas.

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Martin

...zákoné bezprávie na Slovensku?

Na Slovensku prišlo v roku 2020 k veľmi dôležitým zmenám v oblasti fungovania štátu a práva, najmä pri problematike obmedzovania základných práv a slobôd občanov.

Mnohé zmeny súvisia s nástupom pandémie koronavírusu COVID-19, niektoré iné sa však pandemiou iba maskujú. Spolu s rastúcim obmedzovaním ústavných práv občanov prichádza aj k excesom v oblasti tvorby práva či k obmedzovaniu nezávislosti orgánov aplikácie práva. Objavujú sa aj niektoré ďalšie prvky, ktoré sú typické pre tzv. policajný štát. Samozrejme, Slovenská republika nebola ani pred rokom 2020 demokratickým a právnym štátom.

Išlo skôr o oligarchický štát, v ktorom skutoč-

ná moc nepochádzala od ľudu, avšak stále existovala pomerne významná sféra slobody pre jednotlivcov. Táto sa v poslednom desaťročí dost' zúžila, avšak až rok 2020 priniesol pre slobodu občanov dramatické hrozby a prípady extrémnej nespravodlivosti. Problémom pritom nie sú ani tak prísne karanténne opatrenia ako také, ale skôr to, že sa uplatňujú selektívne a zneužívajú sa za iným než ustanoveným účelom. Preto sa vynára dôležitá otázka, nakoľko sa SR zmenila na policajný štát? Rovnako sa treba pýtať, či platné právo a postup štátnych orgánov SR už dosiahli takú mieru, aby mohli byť označené za „zákoné bezprávie“.

Celý text: <https://brankof.blog.pravda.sk/2020/10/18/policajny-stat-a-zakonne-bezpravie-na-slovensku/>

Bratislava revitalizuje okolie pamätníka obetiam extrémizmu

Hlavné mesto Bratislava spolu s Metropolitným inštitútom Bratislavy tým vracia pamätníku na Tyršovom nábreží pietny charakter. Mesto ho predstavilo 3. novembra, čo bol deň pred pätnástym výročím vraždy študenta Daniela Tupého.

Pamätník od Ing. arch. Pavla Brnu dnes obkolesuje neupravená asfaltová plocha a je často obklopená parkujúcimi

autami. Hlavné mesto tu plánuje zredukovať parkovanie a v okolí pamätníka spevnené plochy nahradiť zelenými plo-

chami. Namiesto nepriepustných povrchov pribudnú veľké plochy trávnik, nové stromy, nové pešie ťahy, osvetlenie a mobiliár. Vďaka týmto zmenám dostane pamätník opätovne pietny charakter.

Podľa TS Hlavného mesta SR Bratislavy

Napísali ste nám

Výbor ZO SZPB Dolný Kubín napíňa pranie našich členov tmočiť Vám veľmi pozitívny ohlas na úroveň a hodnotový obsah nášho periodika Bojovník, ktorého ste v nemalej miere tvorcami, spolu s autormi a prispievateľmi aktuálnych a pútavých príspevkov.

Zaujímavou formou oslovujete širokú vekovú škálu čitateľov a dávate im tiež možnosť vyjadriť svoj postoj a názor k aktuálnym politicko-spoločenským a historickým témam, hlavne v ankete na aktuálnu tému v rubrike „Naša anketa“.

Pod Vaším vedením sa náš Bojovník zaraďuje k modernému a pružne reagujúcemu periodiku na aktuálne témy u nás a vo svete. Pravdivým

pohľadom do histórie nás oboznamuje s dôležitými medzníkmi a faktami našej novodobej histórie v boji za našu svojbytnosť a slobodu.

V súčasnosti je veľmi cenné v širokej oblasti masovokomunikačných a informačných médií pravdivo a nezaujato informovať a komentovať historické, či aktuálne udalosti, ktoré sa udiali a dejú u nás a vo svete. Vám je to vlastné, a darí sa Vám to, za čo Vám patrí od nás veľká vďaka a uznanie.

Prajeme Vám a celému kolektívu redakcie Bojovník veľa tvorivých nápadov a úspechov vo Vašej náročnej práci.

Výbor ZO SZPB Dolný Kubín na čele s predsedom Jánom Sporkom spolu s členskou základňou.

Dolný Kubín dňa: 10. 11. 2020

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Viedenská arbitráž z 2. novembra 1938, keď sme prišli o rozsiahle južné územia s vyše 800-tisíc obyvateľmi.

Ján Holič, predseda ZO SZPB, Stupava: – Súhlasím!

Peter Hudáček, predseda ZO SZPB, Donovaly: – Áno, podporujeme tento návrh.

Eva Polláková, tajomníčka ZO SZPB 18, Karlova Ves: – Súhlasím, aby sa 30. september označoval ako Deň mníchovskej zrady.

Viliam Stránsky, predseda ZO SZPB č. 9, Bratislava: – Áno, podporujem!!!

Maroš Čupka, člen ZO SZPB Rudlová-Sásová, Banská Bystrica: – Túto iniciatívu som uvítal. Zároveň chcem zdôrazniť, že nestačí len pridať pamätný deň, ale je potrebné upraviť aj učebné osnovy tak, aby sa žiaci v dejepise neučili len surové čísla a fakty, ale aby boli dejiny sprostredkované z pohľadu doby tak, aby prežívali tie isté pocity, ktoré prežívali ich starí a prastarí rodičia. Iba tak im dokážeme vštepiť pochopenie slova ZRADA, ktoré sa objaví v kalendári pri dátume 30. 9.

Mám však obavu, že tak skoro sa tohto pamätného dňa nedočkáme, nakoľko v kontexte dnešnej medzinárodnej politiky a politickej orientácie SR, sú nám zradcovskí spojenci z roku 1938 opäť „spojencami“.

Vladimír Lazor, člen ZO SZPB, Bratislava: – Podporujem a súhlasím so znením „Deň mníchovskej zrady“!

Štefan Novák, tajomník ZO SZPB Dolný Kubín: – 30. september, Deň mníchovskej zrady, by mal byť pamätným dňom.

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Zradu na československých občanoch, ktorá naše národy pripravila o svojbytnosť, demokraciu a slobodu a v neposlednom rade o tisíce životov našich predkov, nie že by sme si mali každoročne pripomínať, ale my musíme tieto historické medzníky pripomínať všetkým našim mladým generáciám. Nesmieme dopustiť, aby taký deň išiel do zabudnutia a preto si ho pripomínajme medzi pamätnými dňami ako varovanie pred rozmáhajúcim sa v súčasnej dobe neofašizmom.

Vlasta Kasalová, podpredsedníčka ObIV SZPB, Galanta: – Táto dohoda bola vrcholom politiky ústupkov agresívnemu nacistickému režimu. Západné štáty (Veľká Británia, Francúzsko) sa snažili zabrániť novej svetovej vojne. V skutočnosti však pomohli nemeckému diktátorovi Adolfovi Hitlerovi, aby si upevnil svoje postavenie vo svete.

Toto nás učili v ZDŠ aj doma. Mali by sa o tom učiť deti a študenti v škole aj dnes.

Slavomír Fijalka, člen ZO SZPB, Nitra-Horné Mesto: – Takúto novelu zákona podporujem. Aj v budúcnosti je potrebné vedieť, že práve v tento deň nás naši západní „spojenci“ nehanebne zradili a vydali napospas Hitlerovi a jeho prisluhovačom.

Peter Hlavačka, člen ZO SZPB, Zlaté Moravce: – Áno, súhlasím, aby sa 30. 9. označoval ako deň Mníchovskej zrady. Na zradu mocných a veľkých oproti malým a slabým sa u nás nesmie nikdy zabudnúť.

Jozef Havel, predseda ObIV SZPB, Nitra: – Súhlasím s návrhom poslancov Smer-SD, aby 30. september bol zákonom NR SR vyhlásený za pamätný deň. Podľa môjho názoru štátnym sviatkom (aj s pracovným voľnom) má byť deň, v ktorom sa v minulosti udiali závažné a významné historické udalosti, ktoré rozhodujúcim spôsobom ovplyvnili históriu Slovákov.

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Je potrebné, aby sme mali pamätný deň 30. september – Deň mníchovskej zrady.

Mám však obavu, že dnešní poslanci koalície nebudú za. A to preto, lebo práve západné veľmoci zradili Československú republiku a dohodli sa s Hitlerom, že jedna tretina územia republiky bola pričlenená k Nemeckej ríši. Slobodu a nezávislosť ČSR garantovali Francúzsko a Veľká Británia aj s vojenskou pomocou. No ZSSR bol jediný, kto nám vojensky chcel prísť na pomoc. Bol na to treba súhlas poľskej alebo rumunskej vlády, aby cez ich územie prešli vojaci ZSSR.

Mária Bohrnová, tajomníčka výboru ZO SZPB Jána Bulíka, Bratislava-Petržalka: – Áno, súhlasím.

Marián Tomajko, člen výboru ZO SZPB, Zlaté Moravce: – Áno, bola to zrada na národoch ČSR. Nech to navrhnu, ale je to už po funuse.

Magdaléna Nilašová, členka ZO SZPB, Vrable: – Môj názor je skôr pamätný deň, o ktorom by sa malo aj viac hovoriť v spoločnosti i medzi mladými ľuďmi.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Spomienka na povstaleckého hrdinu

Pri príležitosti Dňa Ozbrojených síl SR (22. septembra) a 62. výročia smrti genmjr. Alexandra Kordu sa uskutočnil slávnostný akt kladenia kvetov v Lešti, ktorého sa zúčastnili aj členovia našej ZO SZPB genmjr. A. Kordu a starostka Senohradu O. Bartková.

Počas slávnostného aktu predsedníčka ZO SZPB M. Rausová oboznámila prítomných s osobnosťou genmjr. A. Kordu, ktorý patrí k významným osobnostiam vojenských dejín Slovenska a vojenského ústredia, vedeného pplk. gšt. J. Golianom. (A. Korda od 1. 1. 1944 velil výcvikovému tábore Lešť-Oremov Laz, pripravoval a vyzbrojoval partizánske jednotky (asi 1500 dobrovoľníkov), vytvoril tajné ohnisko príprav na povstanie pre celé okolie, ale hlavne pre obec Pliešovce. Bol členom ilegálnej vojenskej odbojovej skupiny „VICTOIRE“. Počas SNP velil práporu 1. čs. armády HRON-III taktickej skupiny Gerlach.)

A. Korda sa po páde B. Bystrice dostal do nemeckého zajatia a koncentračného tábora v Nemecku. Vrátil sa 1. 6. 1945. Pracoval ako zástupca náčelníka Vojenskej akadémie v Hraniciach na Morave. Od roku 1948 bol politicky prenasledovaný.

12. 9. 1949 bol odsúdený za velezradu na doživotie. Po neľudskom zaobchádzaní vo väzniciach (Pankrác, Plzeň, Ilava) zomrel v Brne vo výkone tres-

tu 13. 9. 1958 vo veku 51 rokov. Urnu s pozostatkami Alexandra Kordu uložili do spoločnej rodinnej hrobky na cintoríne vo Vrútkach.

V októbri 1990 bol rehabilitovaný a in memoriam vymenovaný do hodnosti generálmajora Čs. armády. Jeho meno dnes okrem našej ZO SZPB nesie aj CV Lešť a samohybný delostrelecký oddiel v Michalovciach.

— MR —

Pri pamätnej tabuli genmjr. A. Kordu v Lešti: vľavo P. Tischler, J. Čopko, M. Poliačik, riaditeľ CV Lešť A. Maštalský, starostka Senohradu a členovia ZO SZPB Pliešovce.

Po stopách hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie

Ku koncu leta 2020 zorganizovala ZO SZPB v Turanoch dvojdnový zájazd na severovýchod Slovenska za účelom pripomenúť si Karpatsko-dukliansku operáciu a získať nové vedomosti z našej histórie.

Prvá zastávka našej cesty bola vyhlídková veža Dukla na slovensko-poľských hraniciach. Následne sme tiež navštívili Údolie smrti a Vojenské historické múzeum vo Svidníku. Sprevá-

dzal nás historik a oblastný predseda zo Svidníka Jozef Rodák, ktorý nám poskytol mnoho zaujímavých informácií. Jeho znalosti a skúsenosti výrazne obohatili náš zážitok.

Na záver sme navštívili Pamätník 1. čs. armádného zboru v ZSSR a Pamätník sovietskej armády, kde sme si uctili vojnových hrdinov, ktorých odvaha a obetavosť priniesla slobodu pre budúce generácie.

ZO SZPB v Turanoch

Nočná spomienka na tragický november 1944

Od založenia ZO SZPB v obci Čierny Potok si jej členovia spolu s občanmi pripomínajú tragické udalosti zo 4. 11. 1944, kedy maďarskí fašisti odviekli z osád (vtedy patriacich pod obec Hodejov) 15 mužov Slovákov do koncentračného tábora v Dachau, ktorí začiatkom roka 1945 zahynuli v koncentračnom tábore Flossenbürg. Prežil to len Emil Matušiak.

Ich jediným previnením bolo, že boli Slováci a nepodriadili sa silnej „maďarizácii“!

S ohľadom na pandemické opatrenia zopár našich rodákov postupne prichádzalo k pamätníku týchto obetí a pripomenulo si ich zapálením sviečok aj tohto roku.

Jozef Pupala

Cestu na korona test sme 1. novembra využili na zapálenie kahanca všetkým našim padlým hrdinom, obetiam vojny a zosnulým predkom.

Keďže pamätník je pri hlavnej ceste, neprehrešili sme sa zákazu vychádzania a ani zákazu návštevy cintorínov.

Za ZO SZPB Žarnovica predseda Milan Števkó
foto: podpredsedníčka Mária Števková

Čo píšú iní

(Pokračovanie zo str. 2)

Z prejavu Sergeja Lavrova...

...k účastníkom 130. online ministerského zasadania Výboru ministrov Rady Európy v Aténach 4. novembra 2020.

– Tento rok sme oslávili 75. výročie Víťazstva nad nacizmom. Sovietsky ľud vyslobodil Európu z „hnedého moru“ a spolu s ďalšími národmi kontinentu priniesol nenahraditeľné obete na oltár tohto víťazstva. Niektorí členovia našej organizácie však majú krátku pamäť. Revidujú výsledky vojny, oslavujú nacistov a ich komplikov, ničia pamätníky osloboditeľom Európy. Zabudli, za akú cenu sa hodnoty a ideály, ktoré boli konsolidované v Európskej dohode o ľudských právach, dosiahli utrpením. Som presvedčený, že historický revizionizmus je jednou z hlavných hrozieb pre náš dohovor a právny poriadok, ktorý z neho vychádza. Toto sa v praxi potvrdzuje. Tam, kde sa prepisujú dejiny a stavajú sa pomníky katom holokaustu, dochádza k masívnemu porušovaniu ľudských práv. Na Ukrajine a v pobaltských krajinách sú milióny diskriminované za to, že sú Rusi alebo hovoria po rusky. Státisíce sú považované za „osoby bez občianstva“ a sú pozbavené základných práv. Rada Európy by nemala zatvárať oči pred týmto apartheidom 21. storočia – spôsobuje to nenapraviteľné škody na jej dobrej povesti.

Armadnymagazin.sk, 6. 11. 2020 (výňatok)

Falšuje Orbán dejiny?

Predseda maďarskej vlády Viktor Orbán hrubým spôsobom prekrútil dejiny, keď obelisk na budapeštianskom Námestí slobody (Szabadság) označil za „pomník sovietskej okupácie“.

29. októbra to uviedla hovorkyňa ruského ministerstva zahraničných vecí Marija Zacharova.

„Moskva zasiahne voči falšovaniu dejín,“ uviedla a podotkla, že pri oslobodení Budapešti spod fašistickej okupácie padlo 80 tisíc sovietskych vojakov.

Zacharovová tiež pripomenula, že Maďarsko pod vedením admirála Miklósa Horthyho, ako najbližší spojenec Adolfa Hitlera, zohralo aktívnu úlohu v rozbití Československa a v Hitlerovej agresii voči Juhoslávii. Dodala, 27. júna 1941 sa Maďarsko pripojilo k nemeckému útoku na Sovietsky zväz, pričom na okupovaných územiach sa „vyznamenalo“ masovými zločinmi voči civilnému obyvateľstvu a sovietskym vojnovým zajatcom. Orbán obelisk pomenoval pomníkom sovietskej okupácie pri odhalení sochy niekdajšieho amerického prezidenta Georgea H. W. Busha.

Podľa ria.ru z 29. 10. A HSP z 30. 10. 2020

Ľadová sprcha pre tých, čo operujú paktom Ribbentrop-Molotov O kontroverzných dodatkoch Mníchovskej dohody

Poslanec za českú stranu Sloboda a priama demokracia Jaroslav Foldyna na svojom facebookovom účte poukázal na dodatky Mníchovskej dohody. Konkrétne ide o vyhlásenie o vzájomnom neútočení medzi Anglickom a Nemeckom, v ktorom obe mocnosti vyjadrujú presvedčenie, žeby nikdy nemali ísť do vojny jeden proti druhému. Prehovoril aj o zaujatosti verejnoprávnej ČT voči týmto historickým udalostiam.

Výročie podpísania Mníchovskej dohody neprilákalo zaslúženú pozornosť zo strany Českej televízie, myslí si poslanec SPD. Zdôrazňuje pri tom, že v rovnakom čase sa verejnoprávna televízia spravídla poriadne venuje okupácii z roku 1968.

„Všimli ste si, ako ‘obsiahlo’ pripomenula ČT výročie Mníchovskej dohody, ktorá nás stála množstvo životov? Takmer rovnako obsiahlo ako o okupácii z roku 1968. Objektívna a verejnoprávna televízia vychováva mladú generáciu,“ uvádza český poslanec na svojom Facebooku.

V ďalšom svojom príspevku sa Foldyna zaoberá obsahom Mníchovskej dohody z roku 1938, a síce rozoberá jej kontroverzné dodatky.

V súvislosti s tým, že Pakt Molotov-Ribbentrop z roku 1939 je v súčasnosti často kritizovaný a vnímaný ako spojenectvo medzi Sovietskym zväzom a Nemeckom, Foldyna obracia pozornosť na dodatky Mníchovskej dohody, ktoré svedčia o tesnej spolupráci medzi Veľkou Britániou a Nemeckom v tom čase.

„Pre tých, ktorí tu opakovane operujú s paktom Molotov-Ribbentrop z roku 1939. Mníchovská dohoda obsahovala tri dodatky, ktoré sa týkali medzinárodných záruk Československu v novovzniknutých hraniciach, riešenie problému poľskej a maďarskej menšiny a ďalších otázok,“ píše v úvode svojho príspevku Foldyna.

(Pokračovanie na str. 11)

Obec Egreš – zapísaná v zozname vypálených obcí Slovenska

Pred 75 rokmi pri oslobodzovaní Československa zahynulo 144 000 vojakov Červenej armády, 10 000 Rumunov, 3 700 príslušníkov 1. česko-slovenského armádneho zboru v ZSSR, plus tisíce padlých a zavraždených v SNP.

Obec Egreš bola oslobodená 19. 12. 1944, tri týždne po meste Trebišov. V obci v miestnom parku sa nachádza pamätník, ktorý bol postavený v roku 1970 na počesť 13 padlým miestnym obyvateľom počas druhej svetovej vojny a pre-

chodu frontu obcou. Pamätník bol v roku 2017 zrekonštruovaný a v roku 2019 bol miestnymi duchovnými otcami posvätený.

Obec patrí medzi vyše 100 oficiálne uznaných vypálených obcí a front v nej sa pozastavil na tri týždne, pričom boje ne-

utíчали. V roku 2018 pani starostka spolu s vtedajším predsedom vlády Petrom Pellegrinim zasadili v Sade života na Kališti ovocný strom, čím sa obec zapísala do zoznamu vypálených obcí Slovenska.

Nemeckí vojaci, ktorí stáli nad obcou, pozorne sledovali Červenú armádu, ktorá bola porozmiestňovaná a poskrývaná po domoch a pivniciach.

Pri každom pokuse o oslobodenie obce nemeckí vojaci útočili. V obci sa na jej cintoríne nachádza aj vojnový hrob. Ďalší padlí vojaci sú pochovaní na vojnovom hrobe na cintoríne v Dargove.

Každoročne sa pri miestnom pamätníku, vždy 19. decembra koná pietna spomienka na padlých občanov obce.

Adela Timková, Egreš, 9. ročník

Pamätník v obci Egreš postavený padlým miestnym obyvateľom počas 2. sv. vojny.

Vojnový hrob.

Oslobodenie môjho domova a okolia (úvaha)

Dňa 1. 9. 1939 sa začala 2. svetová vojna. Dodnes najväčší a najrozsiahlejší ozbrojený konflikt v dejinách ľudstva.

Obec Bernolákovo bola od tejto vojny oslobodená 2. 4. 1945 Červenou armádou pod velením generála Šumilova.

Všetkým týmto osloboditeľom Červenej armády chcem vziať úctu za to, že sa vzdali toho najvzácnejšieho čo mali – svojho života a svojich rodín. Dobrovoľne ich opustili, aj keď to pre nich nebolo vôbec ľahké. V dnešnej uponáhľanej dobe si nedokážem predstaviť ani jediný deň byť bez mojej rodiny. A nieto ešte žiť v odlúčení na takú dlhú dobu. Vojaci sa museli vziať úplne všetkého, na čom im záležalo. Prišli dokonca o to najdrahšie – o život, pretože bránili nás, Slovákov, aby sme mohli slobodne žiť. Za to im právom patrí moja úcta a obrovské ďakujem, pretože prispeli k našej dlho očakávanej a vytúženej slobode.

Na počesť nášho oslobodenia máme v obci Bernolákovo pri Kultúrnom dome tabuľu, pamätník padlým v boji, na ktorej je napísané:

„Češ a sláva padlým v boji za oslobodenie našej vlasti 1938–1945“

Tento nápis skrýva hlbokú myšlienku. Nevtieravo upozorňuje na zbytočne preliatu krv nevinných ľudí. Nápis svojou skromnosťou vzdáva hold skromnosti ľudí, ktorí za nás položili život. Červenej armáde patrí obdiv, že preliali svoju krv za neznámych ľudí. Pre lásku a vernosť k svojej vlasti neváhali ísť bojovať do neznáma, aby sme mohli slobodne dýchať a žiť aj my.

Som neskutočne vďačná za

to, že nemusím prežívať žiadnu vojnu. Pretože vo vojne prišlo veľmi veľa ľudí o svojich blízkych a rodiny. Zo dňa na deň. Mali obrovský strach, čo im prinesie budúcnosť. V jednej sekunde prišli o strechu nad hlavou. Strach bol väčší ako nádej na zajtrajšok. Nemeckí vojaci bezhlavo zabíjali nevinných ľudí.

Napriek tomu, že sme stále s niečím nespokojní, máme sa až priveľmi dobre. Nemusíme sa ukrývať vo svojich prýbykoch, so strachom počúvať všadeprítomné výstrely. Nemusí nás trápiť, či sa dožijeme zajtrajška. Môžeme si

užívať život každý jeden deň. Sme stretávať sa s ľuďmi, na ktorých nám najviac záleží, s rodinou, kamarátmi. Môžeme chodiť slobodne, kam sa nám len zachce.

Buďme preto k sebe dobrí, neprajme nikomu nič zlé. Lebo človek s otvoreným, šľachetným a dobrým srdcom bude vždy hľadať len dobro a to najlepšie v nás, v človeku a vo svete. Nebude zbytočne vyvolávať konflikty, vojny a nepokoje medzi národmi.

Nezávidíme. Pretože všetci sme jedineční – v každom z nás je niečo dobré. Každý ľudský život je cenný a každý je dobrý v niečom inom.

Ochotne si navzájom pomáhajme, lebo len vtedy budeme naozaj všetci šťastní a náš život bude mať zmysel.

Kristína Laššuvová, žiačka 8.B triedy
ZŠ Komenského 3, Bernolákovo

Mapa nášho okresu.

DEŇ VÍŤAZSTVA NAD FAŠIZMOM

Dňom Víťazstva nad fašizmom bol pomenovaný 9. máj 1945, najvyšším veliteľom Červenej armády Josifom Vissarionovičom Stalínom na počesť ukončenia 2. svetovej vojny v Európe. Po nástupe komunizmu v strednej a východnej Európe bol oslavovaný, a bol stanovený štátnym sviatkom. Sú po ňom pomenované mnohé ulice a sídliská. Ukončenie 2. svetovej vojny v Európe si jednotlivé štáty starého kontinentu pravidelne pripomínajú 8. mája. Deň víťazstva nad fašizmom je štátnym sviatkom aj dňom pracovného pokoja Slovenskej republiky.

Pripomíname si 75. výročie konca 2. svetovej vojny v Európe. Najväčší konflikt v doterajších ľudských dejinách sa dotkol všetkých kontinentov s výnimkou Antarktídy. Za necelých šesť rokov trvania si vyžiadala desiatky miliónov obetí. Druhá svetová vojna bola oproti predošlým špecifická vo viacerých ohľadoch. Boli v nej využité nové typy zbraní a nové spôsoby vedenia vojny.

V krajinách západnej Európy sa za koniec druhej svetovej vojny považoval už 8. máj, v krajinách socialistického bloku, vrátane Československa, sa v minulosti oslavovalo oslobo-

denie ľudu Sovietskou armádou až o deň neskôr. Kapitulačný akt Nemecka z 8. mája sa totiž na želanie J. V. Stalina opakoval ešte raz v noci z 8. na 9. mája. Po páde ZSSR sa niekoľko krajín - vrátane Česka a Slovenska rozhodlo prikloniť sa k dátumu, ktorý oslavuje väčšina Európy.

Doménik Danis, Deň víťazstva nad fašizmom, úryvok, dokument, ZŠ SNP, Galanta, Cintorínska 465, Veľká Mača

Múzeum holokaustu v Sereďi vzniklo v priestoroch bývalého pracovného a koncentračného tábora v Sereďi, ktoré predstavuje autentické miesto viažuce sa k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku počas 2. svetovej vojny. Múzeum slúži aj ako pamätník všetkým zavraždeným Židom zo Slovenska, pričom len samotným táborom v Sereďi prešlo v období rokov 1941 až 1945 približne 16 000 Židov, z ktorých bola väčšina zavraždená počas holokaustu.

Môj pradedo bol vojak

Ťažké časy na nás prišli,
 odchádzam a deťom mávam,
 letmý bozk manželke do vlasov vtisol som keď ma brali,
 posledný pohľad mojím malým anjelom dávam.
 Bojovať za vlasť, za slobodu pre ľudí, za moju rodinu idem,
 zahyniem a možno, len možno prežijem.

Uniforma, zbraň a chlad bez nežnej ruky mojej ženy,
 veselé úsmevy drobcov mojich,
 pomyslieť ako teraz trpia, plačú a v strachu,
 vyberám list z ťažkého vaku.
 Zlosť a žiaľ so mnou lomcuje, horké slzy tečú po lícach,
 deti bez vzdelania, radosti sa túlia v pivniciach,
 nemožno si ísť nakúpiť obživu,
 žijú len z dobytka nepripravené na tuhú zimu.

Gestapo celú našu krajinu si zotročí,
 berú hydinu, statky a všetko čo im padne do lakomých očí,
 bratia moji v baniach drú jak kone, bijú ich, smejú sa,
 môj drahý otec tam pomrel.
 Strach a len strach vládne teraz v ľudoch,
 v mojej žene však pocit nádeje nezomrel,
 doma sú a modlia sa za mňa,
 aby som neskončil v rukách pána.

V chladnej noci, tmavej ako uhoľ, zobudil nás krik,
 „Pozor! Vonku nastúpiť! Zbrane pripraviť, do boja sa ide.
 Každá pomocná ruka sa nám zide!“
 Tábor náš sa zmenil na zhon, rýchlo zvon odbíja, berú nás von.
 Príkazy jasné rozdané boli.
 Kráčame rýchlo, v ruke puška, za nami hrmí delo.

Idem, kráčam, zrazu šum, pri lesoch blízko pri Hranovnici
 na strane druhej sa hemžia protivníci,
 zrazu rana z dela, cítiť pušný prach,
 z pušiek rany, na zemi priatelia popadaní,
 strieľam, bijem sa a kryjem sa za mŕtve telá,

rana ohlušujúca z dela, na zem padám a počujem len pišťanie,
 z uší sa mi krv leje, pokúšam sa vstať.
 Pravé ucho uvoľnilo sa, tak kráčam rýchlo do lesa,
 zabúdajúc na to, že som polohluchý.

Žijem ešte, moja družina sa zmenšuje,
 mierim puškou na svoje terče.
 „Normálne je zabiť človeka, ktorý na tom je tak ako ja,
 dovlečený nasilu do boja?!“
 Zahnať myšlienky nedarí sa mi, zavriem oči, stískam spúšť.
 „Bože môj, prosím, len mi odpusť!!“

Vysilení priatelia, všade krv a nárek,
 odnášajú zranených do táborov,
 ostatní pokračujú v nemilosrdných bojoch,
 myslím na to, že to vzdám,
 potom však vidím mojej ženy tvár,
 silu nazbieram a strieľam,
 bojujem a nevzdávam sa, pre svoju rodinu,
 nech ma aj zabijú, len nech lepší život im dám.

Výstrel, padám, najprv nič a potom bolesť,
 držím si miesto, krv sa leje,
 vidím, že už so mnou zle je.
 Beží ku mne známa tvár,
 niečo mi vraví, ale nevnímam, upadám do spánku.
 „Sklamal som, alebo nie?“ Pýtam sa, keď sa preberám,
 na tom istom mieste ležím sám a nado mnou čupí priateľ.
 „Nesklamal, vyhrali sme!“

Teraz, keď už dušu mám na pokoji,
 zavriem oči, slzy mi tečú ešte väčšmi ako krv moja,
 bolesť utícha a vidím otca i mladšieho syna.
 „Takže takto skončila moja rodina!“
 Bojoval som, zatiaľ čo oni mrelí, i mriem ja s nimi.
 Časy zlé prešli, dobré prídu.
 „Bojoval som za slobodu pre moju rodinu!“

Eva Habíňáková, 9. A, ZŠ s MŠ Veľká Lomnica
 Zdroj: vlastná fantázia a spomienky prababky na vojnu

Oslobodenie môjho domova a okolia (úvaha)

Som rada, že deň 8. máj môžeme nazývať aj Dňom víťazstva nad fašizmom.

Na hodinách dejepisu sme preberali 2. svetovú vojnu, kedy fašizmus vládol svetu a keďže ma táto téma zaujala, že som sa rozhodla navštíviť moju prababičku, ktorá túto smutnú a hrozivú udalosť zažila, a trochu ju vyspovedať. „Babička, tak ako to teda všetko začalo?“ Opýtala som sa. „Všetko to začalo kvôli fašizmu,“ odpovedala mi prababka. „A čo je to vlastne fašizmus?“ „Fašizmus je, keď niekto rozdeľuje ľudí na základe toho, v čo veria alebo akú majú farbu pleti, vlasov, očí...“ Prečo na tom niekomu záleží? Všetci máme spoločný domov – našu matku Zem a všetci sme si tak trochu podobní. Všetci sme predsa z mäsa a kostí a vznikli sme z jedného človeka, takže sme vlastne súrodenci. Naozaj niekto chcel, aby nenávisť vládla svetu? Nuž, áno, bolo to tak. Našťastie pri fašizme babičkin príbeh nekončí. Ale na konci ešte nie sme.

Židov, Rómov a ľudí, ktorí nevyhovovali Hitlerovým požiadavkám zobrali do koncentračných táborov – táborov smrti. Najprv im povedali, že idú iba na povinnú prácu, no niektorí sa z tej „povinnej práce“ už nikdy nevrátili. Schovávali sa v pivniciach, na poválach a všade možne, len aby ich nenašli vojaci a neposlali ich rovno na smrť. Moja prababička sa našťastie schovávať nemusela, ale sledovala, ako sa toto deje vo svete a bolo to pre ňu ozaj príšerné. S ľuďmi sa zaobchádzalo ako so smetím. Viete si predstaviť, že cez deň zabijete bezmocné deti, seniorov a ľudí, ktorí vás prosili o život a v noci si ľahnete a zaspíte s čistým svedomím? Ja teda určite nie. „Moju kamarátku, Židovku, zo základnej školy zobrali aj s jej rodinou a už som ju ani nikoho iného z ich rodiny nikdy nevidela.“ Vzápätí po tom, čo mi to babka povedala, mi padli slzy z očí. Predstava, že by bola moja kamarátka, niekto z rodiny alebo ja na mieste prababkinej kamarátky, mi naháňala mráz po chrbte.

Moja prababička bývala v tom čase tam, kde aj ja teraz – v malebnej obci Bernolákovo. Áno, takto to tu kedysi fungovalo. A keďže som sa chcela dozvedieť viac o tom, ako to bolo presne tu, kde bývam, chodím do školy a občas behám po vonku, tak som sa od babky dozvedela zaujímavú históriu našej obce. „V roku 1943 boli na Vardombe umiestnené protiletadlové delá a po odchode vojakov do povstania tam sídlil nemecký vojenský štáb.“ Počkať. Čo? Prababička rozpráva o tom istom mieste, kde sa teraz chodia všetci tínedžeri fotiť? Pred krásnym výhľadom na Ivanka pri Dunaji, Bratislavu a čarovné Malé Karpaty? Vardomb bol kedysi hrad Čeklís, pomenovaný bol podľa našej obce Čeklís – tak sa volala naša obec kedysi. Teraz je z neho už len opustená vodáreň a zrúcanina. Nevedela som, že aj náš domov má takú hrôzostrašnú históriu. Nevedela som, že tu kedysi boli nejaké delá a že tu pravdepodobne aj skončil niekoho život. Doteraz som sa nad tým nejakto nezamýšľala.

Našťastie po celom Slovensku bojovali za mier naši hrdinovia – partizáni. S pomocou sovietskej a československej armády sa im podarilo zvíťaziť nad fašizmom krátko pred polnocou 8. mája. Našu obec oslobodila Červená armáda 2. apríla 1945 ráno. „Zobudila som sa a konečne bolo všetko zlo preč. Bolo to krásne ráno,“ dopovedala mi prababka svoj príbeh. Chytilo ma to za srdce. My, mladí, by sme si mali vážiť, že pre nás staršia generácia vybudovala taký bezstarostný život. Oni nás vlastne oslobodili! Nevieť si predstaviť, čo by som ja robila pred 75 rokmi v takej situácii. Ale keďže mi záleží na budúcnosti mojich budúcich detí a detí mojich detí, tak by som bojovala až do konca! Za mňa to však urobil niekto iný,

Zrúcanina hradu Čeklís - Vardomb

a preto sa chcem poďakovať všetkým, ktorí za nás bojovali. Zvlášť sa chcem poďakovať tým, ktorí oslobodili našu obec. Svoj obdiv a úctu vzdávam aj ľuďom, ktorí túto situáciu prežili ako moja prababka.

Ste naši záchrancovia. Žiaľ, koniec vojny a fašizmu nám jeho obeť nevrátil. Jediné čo môžeme urobiť, je vážiť si, čo pre nás všetkých urobili. Je nielen našou povinnosťou, ale aj úprimnou túžbou udržať si vybojovanú slobodu, pre ktorú padlo tak nesmierne veľa nevinných životov.

Kristína Popovičová, žiačka 9.B triedy ZŠ Bernolákovo

https://bernakovo.oma.sk/autoatlas

75. výročie víťazstva nad fašizmom (úvaha)

Fašizmus. Toto slovo je známe po celom svete, myslím si, že každý ho už počul. Ale vieme vlastne, čo znamená? Odborná definícia znie: **forma radikálneho autoritatívneho nacionalizmu vyznačujúca sa obsesívnymi predstavami o rozklade spoločnosti, dekadencii a o národnom potupení, snažiaca sa o dosiahnutie národného znovuzrodenia. Fú, asi ste sa stratili pri treťom slove. Teda ja áno.**

Chceme od mladých ľudí, aby sa zaujímali o históriu a desivú vojnu, ale myslím si, že niektorí ľudia tomu ani sami celkom nerozumejú. Preto nie sú namieste definície na 10 riadkov, ale pravdivé a odžité skúsenosti ľudí, ktorí si tú hrôzu zažili sami. Aj keby som sa akokoľvek snažila, úplne to nemôžem pochopiť, pretože som to nezažila. Práve preto je potrebné sa o takýchto témach rozprávať so starými či prastarými rodičmi, ktorí si tým celým prešli.

Z rozprávania vieme, že 2. svetová vojna bola neskutočne tvrdá a nekompromisná, zanechala za sebou tisícky, ba až milióny mŕtvych. Množstvo obetí zahynulo v koncentračných táboroch, kde ľudia týrali, držali ich o hladu, o smäde, zatvárali ich do plynových komôr... Ale toto všetko ste už asi počuli.

Ale pýtam sa, prečo? Prečo a ako niekto mohol dovoliť činiť takéto zverstvá?! Len preto, že sa mu nepáčila nejaká národnosť, príp. menšina alebo skupina? Veď všetci sme si predsa rovní, aspoň by to tak malo byť, tak prečo sa považovať za nadradeného nad ostatných? Načo sláva a bohatstvo, ak nie je vysporiadaný vlastný, vnútorný svet? Myslím si, že práve preto vznikajú všetky vojny, pretože ľudia nemajú vysporiadané vzťahy, svoj osobný život a majú množstvo problémov. Ale to sa netýka iba 2. svetovej vojny, spory a hádky tu boli, sú a budú stále. A ľudia odjakživa túžia po sláve a bohatstve.

Pokiaľ nechceme, aby sa história opakovala, musíme podľa mňa začať každý od seba. Každý by sme mali riešiť najskôr svoje problé-

my, až potom sa pozerať na druhých. Neposudzovať len podľa iného vzhľadu, farby pleti či náboženstva... Veď to je predsa absurdné, aj keď sme vzhľadom alebo názormi iní, mali by sme sa tolerovať a snažiť sa spolu vychádzať.

Ba práve preto! Veď aké by to bolo, keby boli všetci rovnakí a mysleli by si to isté?! To by bola nuda, nemyslíte? Nehľadajte rozdiely, hľadajte veci, ktoré nás spájajú. Veci, s ktorými môžeme spraviť svet o čosi lepším.

Keby skúsili takto rozmýšľať ľudia v 2. sv. vojne, myslím, že by to nedopadlo tak, ako to dopadlo. Ale ľudia sa veľakrát nevedia dohodnúť a slovo kompromis pre nich nič neznamená. Zdá sa mi, že si stále chceme presadzovať len svoj názor a ten druhý nás nezaujíma. Práve preto je podľa môjho názoru veľmi dôležitá komunikácia. Toto umenie mnohí vôbec neovládajú a asi nikto ju neovláda úplne dokonale. Problémy sa predsa dajú riešiť aj kultivovanou komunikáciou a vďaka nej sa dá dospieť aspoň k čiastočnej dohode.

Som toho názoru, že keby sme sa vo vojne snažili komunikovať a viac sa bránili, nemuselo to mať také brutálne následky. Ale viem, že historici nemajú radi slovo keby, je to len môj názor.

Na druhej strane neviem, ako a či by bola na tom Slovenská republika? Z nemeckých archívov vieme, že ich plány s nami boli buď úplná asimilácia (prispôbenie sa nás im) alebo podriadenie sa na najnižšiu úroveň. Keby neskončil fašizmus, kto vie, či by SR vôbec ešte existovala? Preto je veľmi dôležité pripomínať si túto udalosť oslobodenia spod fašizmu. Môžeme byť vďační za to, že máme demokratický štát, slobodnú možnosť vyjadriť sa aj presadzovať svoje názory a nie sme utláčaní druhými štátmi. To je veľká výsada!

Nezabúdajte na to a mementom nech nám sú milióny obetí a zničených životov. Som presvedčená, že keď každý začneme od seba a nebudeme posudzovať druhých ľudí, môžeme zmeniť svet k lepšiemu. Alebo ho aspoň ešte nezhoršovať.

Juliana Kučeráková, žiačka 9. A,
ZŠ Komenského 3, Bernolákovo

Z rozprávania mojej prababky

V nasledujúcich riadkoch vám chcem predstaviť moju prababku. Je to Anna Javorská a narodila sa 21. 6. 1934 v malebnej malej dedinke Spišský Štiavnik. Žije tam dodnes. Na vojnu spomína so smútkom, slzami v očiach a strachom. V čase vypuknutia vojny mala 6 rokov a dodnes je to pre ňu najhoršie obdobie, ktoré kedy zažila.

Anna Javorská, moja prababka.

Ako ste sa o vojne dozvedeli?

- Jedného dňa prechádzal dedinou front z Ruska. Všetci sa báli, moji bratia dokonca spali v pivnici na zemiakoch, lebo sa tak báli. Do školy nemohli chodiť, lebo v ich škole spali vojaci a pri škole mali cvičisko.

Bojovali aj vaši príbuzní v druhej svetovej vojne?

- Áno, obidvaja starí otcovia, ktorí vo vojne aj padli. Môj otec pracoval pre Nemcov v bani v Kišovciach.

Spišský Štiavnik – Pamätník obetiam 1. a 2. svetovej vojny.

Čo bolo vašou hlavnou obživou počas vojny?

- Každý sa živil tým, čo mal - dobytkom, niektorí mli múku a piekli chlieb.

Na ktorú spomienku nikdy nezabudnete, ostane navždy v spomienkach?

- Na Rusov oblečených do biela, ktorí hádzali granáty na cestu, na utekajúcich Nemcov, aby im zabránili v úteku. Nemci mali veľké nákladné autá a tanky. Nikdy nezabudnem na strach, ktorý som mala, keď Nemci strieľali, najviac však z dela.

Po skončení vojny sme často chodili na miesta, ktoré boli zasiahnuté vojnou horšie ako naša dedina. Vojna je zlá vec, dúfam, že sa nikdy nevráti.

Michaela Kaňuková
ZŠ s MŠ Veľká Lomnica, 9. A

Hnev, bolesť, smútok a 2. sv. vojna v našej obci

Necelé dva mesiace pred oslobodením obce prístupili ustupujúce jednotky k budovaniu obranných strategických bodov - zákopov, tankových zátarasov, pozorovateľní. Na príkaz nemeckej komandatúry sa týchto prác museli zúčastniť aj muži z obce od 16 do 60 rokov.

V priebehu niekoľkých dní sa chotár obce a okolitý lesný terén predhoria Slanských vrchov premenil na jedno obrovské opevnené stredisko. Obcou prechádzali zákopy, Nemci tu rozmiestnili 4 mínometry, 8 delostreleckých postavení a v okolí vybudovali 5 guľometných hniezd.

Okrem domáceho obyvateľstva sa na týchto opevňovacích prácach zúčastnilo aj okolo 100 maďarských zajatcov - Židov. Keď viacerí domáci chlapi z tých prác dezertovali, rozhodlo sa nemecké velenie, ako zaznamenal kronikár, potrestať starostu obce Michala Novotného a to tým, že ho „prinútili kopať si svoj hrob“, ak úteky neprestanú. Súčasne 27. novembra 1944 župan Šariško-zemplínskej župy vyhlásil najprv dobrovoľnú, neskôr nútenú evakuáciu obyvateľstva dediny a priľahlých obcí.

Časť obyvateľov odoprela odísť z obce. Rozhodli sa pre úkryt v lesoch, kde si vykopali bunkre. Najviac sa ich ukrylo pozdĺž potoka Helmec, v Jaruhe pri starom cintoríne, ale aj na Bagote, pozdĺž potoka pri Hejči... mnohí boli ukrytí v sklepevej pivnici v obci, kde bolo uskladňované víno. Časť občanov odišla do lesa asi 7 km odtiaľ do Kamenného jarku, kde prečkali front a potom na pamiatku, že sa zachránili, postavili tam malú kaplnku.

Dnes sa toto miesto volá Pri kapličke. S prechodom frontu boli spojené aj ďalšie udalosti. Oslobodzovanie obce si vyžiadala

lo desiatky padlých nemeckých a sovietskych vojakov, ale aj viacerí obyvatelia z obce boli zranení.

Rozhodujúca úloha pri oslobodzovaní obcí tohto regiónu pripadla 1. gardovej armáde generálplukovníka Grečka a 18. armáde generálmajora Gastiloviča. Už začiatkom decembra 1944 dostali velitelia týchto armád príkaz prelomiť na troch úsekoch frontu nepriateľskú obranu. Podľa pamätníkov sa tak stalo 19. decembra 1944 ráno na ruského Mikolaja. Na pamiatku obetiam padlým v 2. svetovej vojne je postavený pomník, kde sú zapísané mená hrdinov, ktorí zahynuli. Česť ich pamiatke!

Domínika Gašparová
Zemplínska Teplica, 5. ročník

Armádny generál Ludvík SVOBODA

V marci 1915 nastúpil do služby v rakúsko-uhorskom pešom pluku 81 v Jihlave, s ktorým ako veliteľ družstva 11. 6. odišiel na ruský front, kde v septembri t.r. padol do ruského zajatia a 7. 8. 1916 vstúpil do 1. streleckého pluku „Majstra Jána Husa“ čs. vojska v Rusku.

V marci 1917 bol premiestnený do 3. streleckého pluku „Jana Žižku z Trocnova“. Zúčastnil sa bojov pri Zborove a Bachmači. V auguste 1918 ho povýšili na praporčíka. Postupne velil čate, rote a dočasne aj práporu. Po návrate do vlasti, na konci septembra 1920, bol v hodnosti kapitána demobilizovaný a potom pracoval na otcovom hospodárstve. V októbri 1921 nastúpil do činnnej služby v čs. armáde a slúžil v pešom pluku 3 v Kroměříži ako veliteľ guľometnej roty. V decembri 1922 bol povýšený na štábného kapitána, 4. 7. 1929 na majora a k 1. 1. 1937 na podplukovníka pechoty.

V čs. predmníchovskej armáde postupne vykonával funkcie veliteľa guľometnej roty, zástupcu veliteľa práporu, bol profesorom maďarčiny na Vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave, vykonával funkciu pobočníka veliteľa 14. pešej brigády. Po vzniku Protektorátu Čechy a Morava bol v marci 1939 z armády prepustený. Zapojil sa do protifašistického odboja, podieľal sa na organizovaní vojenskej odbojovej organizácie „Obrana národa“ na východnej Morave.

Dňa 5. 6. 1939 odišiel do Poľska, ako 310. dobrovoľník sa stal členom čs. vojenskej skupiny organizovanej v Krakove a jej veliteľom. Pod jeho velením sa po vydaní dekrétu poľského prezidenta I. Moscického formovala Česká a slovenská légia, ktorá po prepadaní Poľska ustupovala na východ a 18. 9. 1939 prešla na územie obsadené Červenou armádou. V ZSSR organizoval odsun internovaných príslušníkov čs. jednotky do Francúzska a Palestíny.

* 25. 11. 1895 Hrozatín, okr. Třebíč, ČR – † 20. 9. 1979 Praha

ny. Vo februári 1942 začal v Buzuluku organizovať prvú čs. vojenskú jednotku v ZSSR – 1. čs. samostatný poľný prápor v ZSSR, ktorý sa pod jeho velením v marci 1943 zúčastnil bojov pri ukrajinskom Sokolove.

Dňa 5. 9. 1942 bol povýšený na plukovníka. 12. 5. 1943 prevzal velenie 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR, ktorá sa organizovala v Novochoopersku. Po vyzbrojení a skončení výcviku sa brigáda pod jeho velením presunula na front, 5.–6. 11. 1943 sa zúčastnila bojov pri oslobodzovaní Kyjeva a potom až do začiatku marca 1944 aj ďalších bojov pri Čerňachove, Vasilkove, Fastove, Rude, Bieloj Cerkvi a Žaškove.

V januári 1944 bol L. Svoboda menovaný do hodnosti brigádneho generála s účinnosťou od 3. 12. 1943. Po stiahnutí z frontu sa 1. čs. samostatná brigáda v ZSSR na základe jeho žiadosti presunula na Volyň, kde bola reorganizovaná. Po vydaní memoranda Generálneho štábu Červej armády o výstavbe 1. čs. armádneho zboru v ZSSR sa 1. čs. samostatná brigáda v ZSSR stala jeho súčasťou a pod jeho velením bola nasadená do Karpatsko-duklianskej operácie, ktorá sa začala 8. 9. 1944 s cieľom rýchle preniknúť na Slovensko a poskytnúť pomoc SNP.

Dňa 9. 9. 1944 bol z dôvodu nedostatku vo velení pri nasadzovaní zboru do boja z funkcie veliteľa 1. čs. armádneho zboru v ZSSR odvolaný brigádny generál Jan Kratochvíl a velenie prevzal L. Svoboda. Pod jeho velením, po ťažkých bojoch na prístupoch k hraniciam, vojaci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR v priestore Duklianskeho priesmyku 6. 10. 1944 definitívne vstúpili na územie Slovenska a oslobodili obec Vyšný Komárnik. Vojskám 1. čs. armádneho zboru v ZSSR velil aj v ďalších bojoch pri oslobodzovaní Slovenska od Dukly až po Lip-tovský Mikuláš. Dňa 4. 4. 1945 sa stal ministrom národnej obrany v čs. vláde vymenovanej v Košiciach a od 12. 4. aj hlavným veliteľom čs. brannej moci. 10. 5. 1945 bol povýšený do hodnosti divízneho generála a 1. 8. 1945 do hodnosti armádneho generála s účinnosťou od 12. 5. 1945.

V apríli 1950 ho z funkcie ministra národnej obrany odvolali a vymenovali za námestníka predsedu vlády a predsedu Čs. štátneho výboru pre telesnú výchovu. V septembri 1951 bol z týchto funkcií odvolaný, v novembri 1952 zatknutý, obvinený zo sabotáže výstavby armády, ale po mesiaci bol z väzby prepustený. Zamestnal sa v JRD v rodnom Hrozatíne.

Na nátlak sovietskych vojenských predstaviteľov bol v r. 1954 aktivovaný a ustanovený do funkcie náčelníka Vojenskej akadémie v Prahe. Z tejto funkcie odišiel v r. 1959 do dôchodku a vo VHÚ písal svoje pamäti. Tam vznikla publikácia z Buzuluku do Prahy, vydaná v Prahe v r. 1960. V roku 1972 bola v Prahe vydaná jeho biografická kniha Cestami života I a v r. 1972 Cestami života II.

Dňa 30. 3. 1968 bol Ludvík Svoboda zvolený za prezidenta ČSSR. Túto funkciu vykonával do 29. 5. 1975.

Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc.
VHÚ a zbierka autora

Viete, že...?

...zapojením SR do vojny proti ZSSR sa jej kolaborácia s nacistickým Nemeckom ešte prehĺbila?

A to dokonca tak, že 12. 12. 1941 z iniciatívy predsedu vlády V. Tuku SR vyhlásila vojnu aj USA a Veľkej Británii. Keďže pri tom opäť došlo k obídeniu snemu, tento akt bol protiústavný (podobne ako vstup SR do vojny proti Poľsku a ZSSR), pričom prezident J. Tiso vyhlásenie podpísal 15. decembra 1941. Nepriateľom SR sa tak stala celá antihitlerovská koalícia.

Podľa vtedajšej propagandy sa tým spojil boj kresťanskej Európy pod vedením mocností Paktu troch protizidobolševizmu na východe s bojom proti svetovej plutokracii na Západe. Takéto vyhlásenia, ktoré v nasledujúcom období ďalej rozvíjali aj ľudácki politici, pritom ešte vystupňovali útoky proti Židom označovaným za hlavných vinníkov celej vojny. Tí mali totiž podľa klasickej konšpiračnej teórie stelesňovať tak komunizmus, ako aj kapitalizmus.

...v dňoch 19.–22. októbra 1941 navštívila najvyššia slovenská delegácia (V. Tuka, F. Čatloš, A. Mach) na čele s prezidentom J. Tisom nemeckého Vodcu Hitlera a rokovala aj s jeho najvyššími funkcionármi?

– Okrem iného sa tam prerokovala aj otázka postavenia nemeckej menšiny v slovenskej armáde. Hovorilo sa najmä o probléme, ktorý vyplýval z veľkého nedostatku poddôstojníkov nemeckej národnosti (keďže viacerí slúžili vo Waffen SS).

Slovenská strana navrhovala, aby aspoň časť týchto osôb (asi 60) bola vyňatá z Waffen SS a začlenená do slovenskej armády, k čomu sa však (náčelník nemeckého vrchného veliteľstva brannej moci Wilhelm – pozn. Bojovník) Keitel vzhľadom na ich potreby staval skepticky, prisľúbil však, že sa o tom porozpráva s ríšskym vodcom Heinrichom Himmlerom.

Po skončení pracovných rozhovorov všetci účastníci na čele s prezidentom Tisom absolvovali slávnostné stretnutie s Hitlerom (spojené s obedom), ktorý ich spolu so šéfom operačného úradu OKW gen. del. Alfredom Jodlom oboznámil so situáciou na východnom fronte, s postavením nemeckých jednotiek a vojenskými cieľmi nacistickej ríše.

Hitler pritom zdôraznil, že v prípade bojov na Východe nejde o získanie nejakých geografických bodov, napríklad o dobývanie miest, ale že výlučný cieľ predstavuje zničenie „bolševickej brannej moci“. Obsadením troch veľkých priemyselných centier – údolia Donca, Moskvy a Leningradu – Rusi prišli o svoje hlavné výrobné centrá.

...počas októbrovej návštevy Nemecka slovenskou najvyššou delegáciou (v roku 1941) rokoval minister vnútra A. Mach s Heinrichom Himmlerom?

– Ríšsky vodca Himmler tu predostrel vlastný návrh vytvorenia špeciálnej jednotky SS z dobrovoľných príslušníkov Hlinkovej gardy, s čím vraj Mach nadšene súhlasil.

S iniciatívou prišiel aj samotný Mach, ktorý Himmlera otvorene požiadal o pomoc pri vytvorení koncentračného tábora pre asi 1 100 väzňov. Dokazuje to list, ktorý bol odoslaný 13. novembra z kancelárie inšpektora koncentračných táborov (ten spadal pod ríšskeho vodcu SS) pre nemeckého vyslanca na Slovensku Ludina.

Tento úrad jednal priamo na rozkaz Himmlera, ktorý sa odvolal na nedávny rozhovor s Machom. Ludin bol požiadaný, aby slovenskej strane oznámil, že inšpektorát koncentračných táborov je pripravený prevziať výcvik budúcich veliteľov tábora. Ten sa mal uskutočniť v nacistickom koncentráku v Sachsenhausene. Zároveň Nemci navrhli, aby pri výbere vhodnej lokality slovenská strana vychádzala z požiadavky na jeho rentabilnosť. Tábor mal stáť v blízkosti kameňolomu, kde by väzni pracovali...

Ďalší tábor pre politických väzňov okrem známej Ilavy však nakoniec nevznikol. V rovnakom čase však prebiehala príprava na vytvorenie židovských pracovných táborov (Nováky, Sereď, Ilava), ktoré v roku 1942 slúžili ako deportačné miesta. Do akej miery sa ich týkala Machom dohodnutá spolupráca s inšpektorom koncentračných táborov ríšskeho vodcu SS, je však otáznou.

Podľa historika Igora Baku a jeho diela Slovenská armáda vo vojne proti Sovietskemu zväzu a slovensko-nemecké vzťahy 1941–1945

- **Bačkov:** Mária Kačmárová 75 rokov.
- **Banská Bystrica, Trieda SNP:** Anna Kavcová 91, Anna Hlinková 85 a Peter Bartoš 70 rokov.
- **Banská Bystrica, Jána Rýsa, Trieda SNP:** Marta Jagošová 84 a Anna Vavříková 80 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Anna Snopková 98, Helena Šajtrochová 90, Anna Strmeňová 89, Elena Dzurianiková 80 a Mgr. Dana Hajdúková 65 rokov.
- **Banská Bystrica – Rudlová:** Ján Páleš 65 rokov.
- **Belá – Dulice:** Mgr. Oľga Kováčiková 81 rokov.
- **Bernolákovo:** Alžbeta Zednikovičová 80, Štefánia Vrabelová 75, Renáta Antaličová 55 a Barbora Lipka-Rezníková 50 rokov.
- **Bratislava 7:** Samuel Baran 96 a Oľga Vavrovičová 81 rokov.
- **Bratislava 12:** Ida Pobišová 82 rokov.
- **Bratislava 24:** Dr. Jozef Mazák 94 rokov.
- **Bratislava 37:** Doc., RSDr. Oľga Juríková, CSc. 80 rokov.
- **Cetuna:** Vlasta Sláviková 83 rokov.
- **Čaňa:** Jolana Kováčová 86 rokov.
- **Čierny Balog:** Emília Giertlová 75 rokov.
- **Čierny Potok:** Ing. Anna Sebíňová 60 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Mária Vaňová 82, Ladislav Reisel 75 a Pavol Kirschbaum 70 rokov.
- **Družstevná pri Hornáde:** Katarína Sokolovičová 92 rokov.
- **Hniezdne:** Peter Bialko 60 rokov.
- **Hostie:** Anna Turčanová a Karol Šútor 75 rokov.
- **Humenné I.:** Mgr. Tatiana Golubovová 75 rokov.
- **Jarabina:** Katarína Núterová 70 rokov.
- **Košice – mládež:** PaedDr. Arnold Hreha 60 rokov.
- **Kremnica:** Dagmar Klobušická 91 a Rudolf Neuschl 75 rokov.
- **Kružlová:** Zuzana Šupšáková 84 rokov.
- **Lipany:** Marta Lanščáková 70 rokov.
- **Lučatin:** Anna Majerová 80 rokov.
- **Lučenec I.:** Irena Stanková 90 rokov.
- **Lučenec III.:** Pavel Vančo 98 rokov.
- **Martin – Stred:** Zuzana Harmanová 90, Zdenka Šuláková 85, Soňa Mažárová 70 a Viera Uherová 65 rokov.

- **Medzibrod:** Ing. Stanislav Hraško 81 rokov.
- **Nitra – Dolné mesto:** Aurélia Šafariková 98, Michal Hulla 95 a Jana Borská 81 rokov.
- **Nitra – Horné mesto:** Ing. Štefan Gulik 45 rokov.
- **Novosad:** Štefan Duč 55 rokov.
- **Parchovany:** Anna Hoľanová 92 rokov.
- **Partizánske:** Melánia Machová, Milan Blaho a Dušan Škoda 70, Ján Godora a Ľubica Báboľová 65 rokov.
- **Pohorelá:** Jozef Vojtko a Matej Gandžala 80, Anna Prčová 70, Ján Kalman a Ján Rochovský 65, Jozef Krešák a Ján Tlučák 60 a Iveta Kalmanová 40 rokov.
- **Poltár:** Viera Iždinská 70 rokov.
- **Považská Bystrica:** Helena Paulecová 85 a Helena Vadovská 82 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Katarína Gubalová 60 rokov.
- **Selce:** Oľga Šemšelová 88 rokov.
- **Senec:** Ladislav Gál 75 rokov.
- **Spišská Nová Ves:** Plk. PhDr. Karol Surovec 87 a Zoltán Oravec 75 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Mária Urdová 60 rokov.
- **Sučany:** Vlasta Sušienková 86, Ema Buliaková 84 a Anna Komová 70 rokov.
- **Svidník:** Mikuláš Kantor 86 a Michal Šandala 83 rokov.
- **Šambron:** Peter Ridila 70 rokov.
- **Tlmače:** Amália Svetláková 80 rokov.
- **Tomášovce:** Ján Cífer 80 rokov.
- **Trebišov 1:** Michal Berinec 81 rokov.
- **Turany:** Ondrej Bačík 87 a Jozef Skucok 70 rokov.
- **Uderiná:** Jolana Kminiaková 65 a Michal Balog 30 rokov.
- **Veľký Lipník:** Ján Capp 75 rokov.
- **Závadka nad Hronom:** Ondrej Kohár 75 a Vierka Kolarovičová 65 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Emília Antalová 89 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Mária Teřeňová a Pavel Pavlík 65 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Rudolf Štefík a Ján Trebula 84, Elena Šulajová 82 a Michal Sklenka 70 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Cigel':** s 87-ročným Ing. Petrom Čertíkom.
- **Hniezdne:** s 88-ročnou Reginou Zbuškovou a 71-ročným Igorom Živčákom.
- **Jakubany:** so 75-ročným Štefanom Katreničom.
- **Medzilaborce:** so 68-roč-

- ným Ivanom Fufal'om.
- **Michalovce:** s 90-ročnou Irenou Buzinkaiovou.
- **Pohorelá:** s 95-ročnou Františkou Kuklicovou.

Čeť ich nehynúcej pamiatke!

Rozlúčka s priamou účastníčkou SNP

Vo veku 94 rokov nás navždy opustila naša dlhoročná členka pani Eugénia Bihuncová, priama účastníčka SNP.

Narodila sa v bývalom ZSSR v meste Sergejevo. Ako 16-ročná v roku 1942 dobrovoľne vstúpila do Červenej armády. Počas bojov bola ranená pri bombardovaní mesta Lesovodsk. Po prepustení z Červenej armády v roku 1944 bola preradená k 1. čs. armádnemu zboru v ZSSR.

Vydala sa za ppor. Michala Bihunca, príslušníka 2. čs. paradasantnej brigády v ZSSR. Spolu vychovali tri deti.

Pani Bihuncová bola členkou ZO SZPB Nitra-Dolné mesto od roku 1989. Aktívne sa zapájala

do práce v organizácii, bola vždy veselá, sršala energiou a ani vek jej neubral na aktivite a úsmeve.

Za jej obetavú a záslužnú prácu bola viackrát ocenená. Je držiteľkou vyznamenání: Medaila M. R. Štefánika II. stupňa, Medaila Za vernosť, Medaila od Ministerstva obrany RF a viacerých Pamätných medailí.

Kto ste ju poznali, venujte jej, prosíme, tichú spomienku.

Čeť jej pamiatke. Výbor ZO SZPB Nitra – Dolné Mesto

Za jednou z nás...

Vo štvrtok 5. novembra 2020 sa najbližšia rodina a priatelia rozlúčili na cintoríne v obci Nedožery – Brezany s najstaršou členkou ZO SZPB v Bojniciach Mgr. Adelou Solárikovou.

Robiť dôkladnú bilanciáciu v prípade ženy, ktorá sa dožila takmer 95 rokov znamená prejsť množstvo dátumov, faktov, osobných i dejinných udalostí a nazrieť do rôznych písomností.

Mgr. Adela Soláriková, ktorej životný príbeh sa začal v hornonitrianskej obci Poruba 14. decembra 1925, patrila medzi Slovenky, ktoré aktívne prežili obdobie 2. svetovej vojny a najmä SNP.

V čase, keď nemala ani 15 rokov, sa už v období od 15. januára 1940 zapájala do ilegálnej činnosti, ktorej cieľom bol odboj proti fašizmu a zverstvám páchaným počas najväčšieho vojnového konfliktu v dejinách ľudstva.

Od vypuknutia SNP až takmer do skončenia 2. svetovej vojny – presne do 6. mája 1945 – bola aktívna ako spojka a zásobovačka partizánskej skupiny Ernsta Thälmana, ktorá ako jedno z mála partizánskych zoskupení na Slovensku z veľkej časti pozostávala z protifašisticky zmýšľajúcich

občanov nemeckej národnosti. Boli to obyvatelia Malinovej a okolitých obcí – teda aj Poruby, odkiaľ pochádzala mladá Adela. Veliteľom tejto partizánskej skupiny bol Malinovčan Július Elischer.

V Malinovej, vtedy ešte v obci pod názvom Cach, žili v prevažnej miere karpatskí Nemci. Až 70 z nich sa napriek tomu aktívne zapojilo do protifašistického odboja a SNP. Po potlačení povstania z obavy pred represáliami a násilným odvečením do koncentračných táborov mnohí ušli do hôr, kde pokračovali v odboji. Aj mladá Adela, napriek hrozbe, ktorá číhala zo všetkých strán, pomáhala, ako vedela.

Po vojne, keď sa život vrátil do normálnych kolí, študovala na Komenského univerzite a získala titul špeciálneho pedagóga. Život spojila v manželstvom zväzku s Jozefom Solárikom a stali sa rodičmi troch detí.

Keď deti odrástli, založili si svoje rodiny, ona začala mať viac času. V roku 1988 vstúpila do ZO SZPB v Bojniciach. V jej šľapajách idú aj jej deti – najstaršia dcéra Anna od roku 2013 a syn Jozef od roku 2019.

Keď jej zdravie už nedovoľovalo chodiť medzi členov organizácie, chodili oni za ňou a vzájomne sa tešili zo spoločných stretnutí.

Na úvod smútočného obradu sa v mene ZO SZPB v Bojniciach smútiacemu zhromaždeniu prihovorila Helena Dadíková a opätovne sa Mgr. Adele Solárikovej poďakovala za jej celoživotný prínos v boji za slobodu a jej účasť v protifašistickom odboji počas SNP.

Čeť jej pamiatke!

Spomínáme

Pri príležitosti prvého výročia úmrtia manžela, otca a starého otca Karola Petruľu (24. 9. 2019) spomínáme na neho ako na človeka, po ktorom zostali mnohé myšlienky a činy a okrem najbližších i mnoho priateľov a blízkych.

Bol úctivým a rozumným človekom, ktorý sa tešil zo života a okolo seba šíril lásku a priateľstvo. Zostáva v myslí nielen rodiny, ale i členov ZO SZPB v obci Hybe, ktorú dlhé roky viedol.

Ďakujeme ti za všetko Karol, v našich spomienkach budeš s nami žiť stále. Kronika tvojho života sa uzavrela v dožitom sedemdesiatom deviatom roku života.

Odpočívaj v pokoji a nerušene spi svoj večný spánok.

Spomína manželka Dank a synovia Juraj a Zdeno s rodinami

Zomrel posledný petrohradský vojnový Hrdina ZSSR

Ide o Michaila Vladimiroviča Ušika, ktorý cez vojnu prežil zimu v zablokovanom Leningrade a potom odišiel na front.

Tu sa stal veliteľom streleckej čaty námornej pechoty a oslobodzoval Krym i Európu. Hrdinu

Sovietskeho zväzu si vyslúžil za hrdinstvo počas Ostrihomského výsadku.

Po vojne slúžil vo vojskách ministerstva vnútra, no stal sa aj spisovateľom. Písal o vojne a o hrdinstve národa.

Podľa vz.ru, 9. 11. 2020

Zomreli dvaja bývalí sovietski umelci

Na prelome októbra a novembra nás opustili aj dvaja umelci, ktorých si slovenská protifašistická verejnosť pamätá zo sovietskych vojnových filmov.

Jedným z nich je Ukrajinec Alexander Nemčenko, ktorý zomrel vo veku 67 rokov. Strelili sme sa s ním vo filme „Do boja idú iba mazáci“, v kto-

rom si zahral úlohu bubeníka spievajúcej eskadry.

Na konci októbra zomrela aj zaslúžená umelkyňa RF Galina Filimonova, ktorú si zase pamätáme z filmu „A rána sú tu tiché“.

Ruskí umelci o nej v nekrológoch uviedli, že svojim obrovským talentom vychovala niekoľko generácií hercov a režisérov.

-r-

(Dokončenie zo str. 4)

Súčasťou dodatkov bolo aj Nemecko-anglické vyhlásenie o vzájomnom neútočení a mieri, v ktorom sa doslova uvádza: „**My, nemecký Führer a kancelár a britský ministerský predseda, sme dnes mali ďalšiu schôdzku a zhodli sme sa na poznaní, že otázka anglo-nemeckých vzťahov má prvoradú dôležitosť pre obe krajiny a Európu. Dohodu, podpísanú včera v noci a anglo-nemeckú dohodu o námorných silách, považujeme za symboly želania oboch našich národov už nikdy nejst' do vojny jeden proti druhému.**“

Poučenie z mníchovskej zrady

K výročiu podpisu Mníchovskej dohody sa vyjadril aj poslanec Radim Fiala (taktiež za SPD), podľa ktorého má byť táto historická udalosť príkladom toho, čím môže skončiť spojenectvo so západnými mocnosťami.

„Pripomíname si výročie Mníchova. Poučenie z mníchovskej zrady západných spojencov v roku 1938 pre nás je, že pri zabezpečení svojej suverenity a slobody sa musíme spoliehať predovšetkým sami na seba ako Švajčiarsko či Izrael, pretože 'spojenci' nás môžu kedykoľvek zradiť, keď to bude pre nich výhodné,“ napísal Fiala na svojej facebookovej stránke. Podľa cz.sputniknews.com, 29. 10. 2020

Obyvatelia Kamčatky pokutovali za výzvy k extrémizmu v predvečer Dňa víťazstva

Pokutu 30 tisíc rubľov (viššie 300 eur) dostal pracovník finančnej organizácie mesta Petropavlovsk-Kamčatský za výzvu spaľovať ľudí jednej z národností.

V apríli 2020 v predvečer osláv 75. výročia víťazstva vo VVV mešťan umiestnil portrét Adolfa Hitlera s hákovým krížom na WhatsApp. Obrázok doplnil o výzvu spaľovať ľudí jednej z národností. Tlačová služba mesta uviedla, že obvinený si priznal vinu a aktívne spolupracoval s vyšetrovateľmi. Podľa ria.ru, 29. 10. 2020

Vrecia s kosťami pri Kaliningrade

Asi 300 vriec, predpokladá sa, že s ľudskými kosťami, sa našli na predmestí Kaliningradu v opevnení č. 1 „Stein“.

Jedna z verzíí hovorí, že kosti sú z obdobia 1. sv. vojny, no môžu byť aj omnoho staršie. Podľa ruskej tlače z 9. 10. 2020

Primátor Nice volá po vykorenení islamofašizmu

Primátor francúzskeho mesta Nice Christian Estrosi nazval prepadnutie v chráme Notre-Dame, pri ktorom zomreli traja ľudia, „islamofašizmom“.

„Pre Francúzsko nastal čas oslobodiť sa od dodržiavania zákonov sveta, aby bol s konečnou platnosťou vykorený islamofašizmus na našom území,“ napísal v Twitter.

Americký politický teoretik Samuel Huntington pred približne dvadsiatimi rokmi napísal, že predel medzi dvomi Francúzskami sa prelína a vyhlásil začiatok „epochy moslimských vojen“. Mal však na mysli vonkajšie vojny USA i Západu. „Od tých čias sa 'moslimské vojny' v podobe teroristických činov premiestnili do vnútra západných spoločností,“ zareagoval na túto situáciu ruský senátor Alexej Puškov. Podľa vz.ru 29. 10. 2020 a pravda.sk, 3. 11. 2020

Sorošov človek v Jerevane...

Rusko nezopakovalo americké fiasko vo Vietname. Neviezlo do nachystanej pasce vytvorenej po Čechensku ďalšou proxyvojnou na území bývalého Sojuzu. Vďaka ruskej taktike pôjde prezident Pašinjan od koryta v podobnom štýle, ako jeho zločinecký prozápadný kolega Michail Saakašvili v Gruzínsku.

Rodina arménskeho predsedu vlády má skvelú minulosť „hrdinu Vlasteneckej vojny“. Manipulácia Facebooku chcela ľudom vtíčať do hlavy, že Pašinjanov dedko zomrel v roku 1943 ako vojnový hrdina. To je pravda na sorošovský spôsob, pretože tento „hrdina“ dobrovoľne vstúpil do légie SS, v ktorej tiež zomrel pri vojne proti ZSSR. * * *

Arméni bojovali podivuhodnú vojnu a po zlikvidovaní svojich generálov na spôsob stalinskej čistky to bol priam fatálny debakel. Zničenie troch batérií S-300 znamenalo stratu vzdušného priestoru. Pozemné sily opustili pevnosti, ustúpili do zázemia a zanechali nepriateľovi na bojisku zbrane, strelivo a ďalšie vybavenie. V klasickej armáde je takéto správanie neprípustné, najprv sa pri ústupe ničia zbrane, vybavenie a strelivo.

Odpor obranných síl v oblasti Náhorného Karabachu bol v ostatných bitkách omnoho väčší, ako odpor arménskej armády. To nepriamo ukazuje na diletantizmus novej arménskej politickej elity, ktorá sa sama (farebnou revolúciou – pozn. Bojovník) zbavila armádneho velenia. Novarepublika.cz, 11. 11. 2020 (výňatok)

V Bardejove jubiloval obetavý funkcionár

V minulom mesiaci 27. 10. 2020 sa dožil životného jubilea 65 rokov jeden z popredných aktívnych predstaviteľov a funkcionárov SZPB MUDr. Boris Hanuščák. S jeho menom sa spája plodná a úspešná práca nielen lekára a riaditeľa nemocnice, vyše 20 rokov primátora mesta Bardejov a poslanca PSK, ale aj funkcionára SZPB.

V SZPB je od roku 1998. Aktívne pracuje ako člen predsedníctva Oblastného výboru SZPB v Bardejove od roku 2019. Vkladá sem svoje presvedčenie, skúsenosti a organizátorské schopnosti. Je osobnosťou, v ktorej sa stelesňujú hlboké vedomosti o existencii fašizmu a odpor k nemu, čo značne prezentuje vo svojej funkcionárskej činnosti.

Tento jeho postoj má svoje opodstatnenie, lebo pochádza z rodiny, kde sa príbuzní aktívne postavili v 2. sv. vojne do boja proti fašizmu. Napokon aj jeho rodný kraj bol poznačený značnou partizánskou činnosťou. Boris Hanuščák vo svojich vystúpeniach ostro praniekuje akékoľvek spochybňovanie a prekrúcanie objektívnych a nespochybniteľných historických udalostí.

Značnú zásluhu má na udržiavaní historických tradícií pri organizovaní a uskutočňovaní osláv

významných výročí v rámci mesta i okresu. Už niekoľko rokov je spoluorganizátorom rekonštrukcie bojov k výročiam oslobodenia mesta Bardejova.

Vďaka Borisovi Hanuščákovi Mesto Bardejov má s tunajším oblastným výborom SZPB uzatvorenú dohodu o spolupráci, súčasťou ktorej je zmluvná starostlivosť mesta o areál pri pamätníku vďaka a priateľstva na Námestí SNP. Jeho pričinením vznikol Pamätník holokaustu v Bardejove pripomínajúci osudy bardejovskej židovskej komunity. Nemaľou mierou sa zaslúžil o sprostredkovanie finančných prostriedkov na dobudovanie a rekonštrukciu prístupovej cesty k Pamätníku SNP na Krížoch, venovaného partizánom bojujúcim v Čerhovskom pohorí.

Takými to konkrétnymi činmi náš jubilant MUDr. Boris Hanuščák celým svojim srdcom a dušou statočne naplnia odkaz a tradície tých, ktorí za cenu svojich životov bojovali proti fašizmu. Za aktívnu činnosť v SZPB bol ocenený medailami M. R. Štefánika I. stupňa a záslužným krížom „Za vernosť“.

Predsedníctvo Oblastného výboru SZPB v Bardejove vyslovuje Borisovi Hanuščákovi srdečné poďakovanie za jeho aktívnu činnosť v prospech SZPB, za jeho postoj a záslužnú prácu pri organizovaní spomienkových osláv, ktoré majú vysokú úroveň. Do ďalších rokov želáme mu pevné zdravie, úspechy v práci a pohodu v rodinnom živote.

Predsedníctvo OblV SZPB v Bardejove

Veliteľ roty v bojoch pri Dukle sa dožíva 99 rokov

Dňa 12. novembra 2020 sa ich dožil dlhoročný člen ZO SZPB generála J. Goliana z Trenčína kpt. v. v. Ing. Štefan Šteflovíč. Bol príslušníkom odboja v Odesa, prebral pri Dukle velenie roty automatčikov a tam bol aj zranený. Na kapitána v. v. bol povýšený iba nedávno.

Štefan Šteflovíč sa narodil 12. 11. 1921 v rodine poľnohospodárskeho robotníka v Adamovských Kochanovciach. Po ľudovej škole sa vyučil za strojného zámočníka.

Do armády vojnovnej SR bol povolán 15. apríla 1942. Po troch mesiacoch bol odoslaný na východný front ako automechanik do divízií dielni Rýchlej divízie. Prešiel s ňou cestu ku Kaukazu a späť až do Odesy.

Keď videl, ako sa Nemci správali voči miestnemu obyvateľstvu, nadviazal kontakt s jednou ilegálnou odbojovou skupinou v Odesa. Po oslobodení mesta ho jej veliteľ odprevadil do Moskvy, kde mu bolo umožnené vstúpiť do 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. Odoslaný bol na výcvik do Kamenca Podolského, odkiaľ bol ako čatár zaradený do 3. čs. samostatnej brigády. S touto prešiel fron-

tom až k mestečku Dukla, kde už v hodnosti rotného prevzal v boji po zranení velenie roty automatčikov. Tam bol aj on ťažko zranený delostreleckou minou do nohy. Keď sa vyliečil, zaradený bol ako trofejní dôstojník zboru.

Po demobilizácii 20. 12. 1945 sa vrátil do rodnej obce, kde pracoval vo svojom remesle. Túžba po vzdelaní ho priviedla až do posluchárni STU Bratislava, kde aj úspešne promoval. Do dôchod-

ku odchádzal ako triedny učiteľ na Strednej strojárnej priemyselnej škole v Novom Meste nad Váhom. Bol dlhoročným aktívnym členom okresnej organizácie SZPB. Teraz už žije v Domove sociálnej služby, kde spomína na prežitie roky. Tam ho navštevujú jeho dcéry aj členovia výboru našej základnej organizácie.

Štefan Šteflovíč svoje zážitky z frontu opísal v životopisej knihe „Únik z moci šelmy“, vydané Múzeom SNP Banská Bystrica v roku 2015. Na oslave 75. výročia SNP v Banskej Bystrici bol 29. 8. 2019 povýšený do hodnosti poručík a v lete 2020 do hodnosti kapitán.

V súčasnej situácii nemôže prijímať návštevy a preto mu členovia výboru chcú aj touto formou pripomenúť, že na neho nezabudli a že sa tešia na stretnutie v lepších časoch.

ZO SZPB gen. J. Goliana Trenčín 1 a Klub vojenských veteránov Trenčín mu udelili k 99. narodeninám medaile za jeho záslužnú činnosť.

Výbor ZO SZPB gen. J. Goliana Trenčín 1

Jubilujúci odbojár v Taliansku

Nedávno sa dožil 99 rokov ďalší člen ZO SZPB generála J. Goliana zo ZO SZPB Trenčín 1. Je to odbojár z Talianska Karol Steklý, ktorý svoj životný príbeh vyrozprával v rozhlase.

Karol Steklý sa o. i. podieľal na výrobe kópie lietadla Caproni, na ktorom zahynul M. R. Štefánik. Dodnes je veľmi čulý, len ho bolia nohy a horšie počuje.

Link na rozhlasový rozhovor: <https://slovensko.rtvs.sk/relacie/osudy-ktore-pisalo-20-storocie/239141/osudy-karola-stekleho>
A keď mal 90, tak skočil napadáku: <https://www.pametnaroda.cz/sk/stekly-karol-1921>

Miroslava Ondráš

Kto starne rýchlejšie – vegetariáni alebo mäsožravci?

Tento článok je bodkou za nekonečnými spormi o „záračnom omladení“, ak sa vzdáme mäsa alebo ak sa k nemu vrátíme. Urobila ju dietologička a výživová poradkyňa Inna Kononenková, ktorá ozrejmila, ako od stravovania závisí vonkajší vzhľad človeka, stav jeho pokožky i vlasov.

Podčiarkla, že na reálny vek organizmu vplyva niekoľko faktorov. Jeden z najhlavnejších je hrúbka cievnej steny krčnej tepny. Čím je hrubšia, tým je organizmus opotrebovanejší. „Vegetariáni a vegáni majú túto tepnu tenšiu, ako masožravci, pretože nekonzumujú také množstvo cholesterolu,“ povedala I. Kononenková a dodala, že ak masožravci budú prijímať dostatok vitamínov B12, D3 a K2, aj oni budú mať steny tepien v dobrom stave.

Za druhý príznak starnutia organizmu Kononenková označila funkčnosť mitochondrie buniek. Čím je ich viac a čím lepšie fungujú, o to lepšie sa nám žije. „Vegetariánom fungujú horšie, ako masožravcom. Súvisí to s tým, že mäso je zdrojom L-karnitínu, látky, ktorá je potrebná na funkčnosť mi-

tochondrií. Tento príznak charakterizuje aj syntézu bielkoviny. S vegetariánskou alebo vegánskou diétou človek nemôže získať všetky aminokyseliny,“ podčiarkla expertka a poznamenala, že nedostatok niektorých aminokyselín môže ovplyvniť ľudské zdravie, môže spôsobiť zhoršenie stavu nechťov, vlasov, kože, zraku a, samozrejme, aj vnútorných orgánov a ciev. „Pri vegetariánoch nie sú hneď badateľné dôsledky nedostatku množstva bielkovín v potrave. No s vyšším vekom sa to určite prejaví. Preto masožravci žijú dlhšie, ako vegetariáni. Samozrejme, ak sa správne stravujú,“ dodala Inna Kononenková. **Podľa sport24.ru, 12. 8. 2020**

HISTORICKÝ KALENDÁR

- 6. november 1938** – Tvrdý čechoslovakista Dr. M. Ivánka vyzval čs. ministerského predsedu Syrového, aby vojensky zakročil proti vláde Slovenska a zachránil jednotu „československého národa“!
- 6. november 1943** – 1. čs. brigáda je za oslobodenie Kyjeva vyznamenaná Radom Suvorova.
- 7. november 2011** – Vo veku 91 rokov zomrela v Brne legendárna čs. odstreľovačka Mária Ljalková-Lastovecká, ktorá mala na východnom fronte 35 úspešných zásahov.
- 8. november 1944** – Nemecké vrchné velenie vydalo správu o potlačení SNP.
- 8. november 1947** – Na výzvu do boja proti banderovcom nastúpilo 1 679 dobrovoľníkov – bývalých partizánov.
- 9. november 1942** – Piloti slovenskej stíhacej letky 13, ktorí absolvovali preškolenie na stíhače Messerschmitt Bf109, prileteli z Piešťan do Majkopu a boli podriadení nemeckej 52. stíhacej eskadre.
- 10. november 1938** – „Národné zbratanie“. Agrári, národní, ľudovci, národní socialisti, živnostníci a fašisti spolu s vedením HSLS podpísali dohodu o „zjednotení politických strán na Slovensku“, t.j. o likvidácii vlastných strán a o monopolnom postavení HSLS.
- 10. november 1938** – Hitler v prejave pri obsadení Sudetov: „Je to fantastický úspech. Je taký obrovský, že prítomnosť ho nedokáže zhodnotiť. Veľkosť a dosah tohto úspechu som si uvedomil, keď som stál uprostred českého opevňovacieho systému betónových bunkrov. Až tam som spoznal, čo to znamená dobyť takmer 2 000 km opevnení bez jediného výstrelu. Propagandou, postavenou do služieb našej myšlienky sme tentoraz dobyli desať miliónov ľudí a území vyše 100 000 km². Je to ohromné.“
- 10. november 1944** – Hlavný štáb partizánskeho hnutia v ČSR (gen. A. N. Asmolov) sa presunul z Kľačianskej doliny cez Chabenec do nového priestoru. Na Chabenci zomiera Ján Šverma.
- 14. november 1944** – Nemci pri Čiernom Balogu pochytili 60 olašských Rómov. Mužov postriekli namiesto a ženy s deťmi zaživa upálili. Podobne tomu bolo aj vo Svätom Kríži nad Hronom (dnes Žiar nad Hronom), kde 17. októbra 1944 zaživa upálili 23 Rómov. V obci Slatina 23. decembra 1944 nahnali 56 Rómov do jedného domu, tam ich postriekli a dom s mŕtvymi a ranenými zapálili. Podobne sa zachovali aj k Rómom v Tisovci, Krupine, Zvolene, či Detve. Najviac rómskych obetí bolo v obci Ilija pri Banskej Štiavnici, odkiaľ 22. novembra 1944 odviekli 111 mužov, žien a detí, ktorých povraždili v Kremničke. Vraždy Rómov sa odohrali aj na Spiši.
- 15. november 1939** – Pohreb študenta J. Opletala. Hitler po ňom nariadil, aby boli akékoľvek ďalšie demonštrácie potlačené vojenskou silou.
- 15. november 1944** – V Žiline fašisti popravili komisára 2. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika Antona Sedláčka a v Dubnici obesili Jána Pätoprstého.
- 16. november 1943** – V boji o Ovruč padol partizánsky veliteľ kpt. Ján Nálepka a ďalších päť členov jeho oddielu. 24. marca prešli Slováci z jeho skupiny do 1. čs. samostatnej brigády v ZSSR vo Vasilkove.
- 16. november 1944** – Nemci vydrancovali a vypálili Skýcov.
- 17. november 1939** – Francúzska vláda a Čs. národný výbor vo Francúzsku uzavreli dohodu o čs. leteckých jednotkách vo Francúzsku, ktorá dopĺňala dohodu o obnovení čs. armády vo Francúzsku z 2. októbra 1939.
- 17. november 1939** – V Londýne sa ustanovuje Československý národný výbor na čele s E. Benešom. Francúzsko ho považuje za zákonnú vládu Československa vo vyhnanstve. Britská vláda ho uznala 20. novembra 1939.
- 17. november 1947** – Vtedajší minister národnej obrany Ľudvík Svoboda napísal ministrovi vnútra oficiálny list, v ktorom mu oznamuje, že sa skončil spoločný boj Československej armády, Zboru národnej bezpečnosti a partizánov proti banderovským skupinám.
- 17. až 18. novembra 1951** – Uskutočnila sa zlučovacia konferencia Zväzu bojovníkov za slobodu (SBS), ktorý združoval účastníkov národnooslobodzovacieho a protifašistického odboja I. a II. svetovej vojny v Česku a Zväzu ľudových protifašistických bojovníkov (SLUB), ktorý združoval obdobne účastníkov na Slovensku. Konferencia prijala jednotný názov Zväz protifašistických bojovníkov.
- 18. november 1943** – Briti súhlasia s prepustením zo väzku RAF 20 čs. stíhačov a jedného dôstojníka pozemnej leteckej služby a tí 21. 2. 1944 odplávali do ZSSR. Veliteľom sa stal škpt. František Fajtl.
- 19. november 1944** – Tokajík. Tento vojnový zločin patrí k najhorším nacistickým represáliám na Slovensku. Naprv všetkých mužov z dediny sústredili v miestnom kostole, kde ich postriekli, ženy a deti rozohnali a obec následne vyrabovali a vypálili. V tento deň Nemci vypálili aj Košarovce a Hrubov.

ZRNKÁ HUMORU

Syn rieši domácu úlohu

- Čo vieš? Pýta sa otec.
- Máme zistiť čo je ďalej.
- Mesiac alebo Brno.
- Ježiši, čo to mám len za hlúpeho potomka, rozčúli sa otec. Chytí syna za golier a priťahne ho na balkón.
- Čo vidíš?
- Mesiac, odpovedá syn.
- A vidíš Brno?
- * * *

O školákoch:

- Pán Mrkvička, už je to s vaším synom v škole lepšie?
- Vyzerá to tak, no pre istotu ešte chodím na rodičovské združenia pod cudzím menom.
- * * *
- Deti, kým by ste sa chceli

stat? Položí im otázku učiteľka.

- Móricko: – Ja budem prezidentom USA.
- A ty Marienka? Lenže aj za ňu odpovedá Móricko: – Ona bude Monikou Lewinskou.
- * * *
- Móricko, zase máš v žiackej knižke samé päťky. Ako mi to tentoraz zdôvodniš?
- Ani sám neviem. Dedičnosťou? Alebo vplyvom rodiny?
- * * *

Móricko sa oneskoril. Vojde do triedy a mlčí:

- Učiteľka ho poučuje. – Čo je to za správanie, vyjdi von a vstúp, ako to robí tvoj otec.
- Móricko vyjde a keď vstupuje, silným hlasom zvolá: – Tak

čo kur..., už ste ma nečakali, že?

- * * *
- Kráča syn s otcom po námestí a spýta sa ho:
- Koho je to socha?
- Hviezdoslava, hovorí mu otec?
- To je ten čo napísal Marínu? Položí opäť otázku syn.
- Nie, Marínu napísal Sládkovič.
- To je nejaké čudné, Marínu napísal Sládkovič a sochu má Hviezdoslav.
- * * *
- Móricko vychádza z kuchyne, hádže čudné „ksichty“:
- Čo sa ti stalo? Pýta sa otec.
- Áááá, práve som sa nepohodol s tvojou manželkou.

pomôcky: TIER, LON, DIB, ET	chem. zn. samária	tam	škoda	kachle	chem. zn. astátu	často volal	práve	autor výroku: SENECA	výzva	kód letiska Londýn	MPZ Egypta	4. časť tajničky	stratil lístie
mesto na Záhori								priradovacia spojka					
1. časť tajničky								ponor pod hladinu natieraj masťou					
	zaručene	1100 rím. číslicami			lúmen, po česky						značka hektára		
		2. časť tajničky			kul						uhlíky na ohnisku		
domáce meno Izabely				karhal						gramatická kategória			
				napoly						prinášal			
EČV Spišskej Novej Vsi			prestaň vážiť						na aký účel				
			urobil pohyb						stav bez vojny				
tipovať, po česky									robil rýchle pohyby				
									časť tela				
skypil motíku									zvíra, po nemecky			alžírsky spisovateľ	nepriepustné horniny
									čisti pránim				
	zohol								strávi sedením				
	citoslovce bolesti								značka pre nanotesla				
sklon dvoch plôch												3. časť tajničky	
menší čin									znášaj utrpenie				
													tlapy

Správne vylúštenie tajničky z č. 21 znie: **Ten kto kradne naše sny, ten nás zabija.** Knihu posielame **Martinovi Gonovi do Krakovian.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: **Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.**